

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
Pe jumătate an 14—
Pe 3 luni . . . 7—
Pe o lună . . . 240 ;

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40— franci

Telefon
pentru oraș și internrbau
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi N-rul 1/a.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Lec
deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

Veniți apostoli!

Blaș, 5 Octomvrie.

Omul a mâncat din rodul pomului Cunoștinței și și-a început drumul greu, plin de spini — al vieții. A pornit în lume fără ca să poată bănuși măcar Sfârșitul, fără ca să poată cunoaște vre-odată Ținta... S'au închis pentru el porțile ce nu aveau să se mai deschidă: porțile lăcașului în care stăpânea, „împăcată în sine”, pacea cea sfântă.

Acesta e mitul, care — precum aproape toate miturile — îmbracă în haina fermecată a poveștii (în care azi nu mai putem crede) un *simbure de adevăr*. — Omul s'a desprins din lumea celorlalte viețuitoare, a ieșit din Raiul mulțumirii și liniștii, în clipa când a gustat rodul cel atât de dulce și atât de amar al Cunoștinței, — când și-a cunoscut ființa sa de om, când arma și puterea lui, *mintea*, l-a ridicat la rangul de împărat al creaturilor. De-odată cu asta s'a pornit goana după un ideal, pe care mintea nu-l poate găsi și care-și trimite mereu razle chemătoare, dintr'un Răsărit necunoscut... Împăratul creaturilor n'a mai cunoscut mulțumirea nevoilor astâmpărate fără greutate, în creerii lui s'au născut noi dorinți, noi exigențe, cari cereau o mulțumire. Aceste exigențe nu s'au mărginit la nevoile trupului, ci deodată cu înmulțirea lor, au devenit tot mai abstracte, tot mai greu de ajuns.

E fără sfârșit acest proces ce decurge în viața omenimei. Deodată cu înaintarea lui înaintează și numărul dorințelor neimplinite, al nevoilor neîmpăcate.

Se găsește acest nefericit împărat al creaturilor în mijlocul unei lumi, care îi dă dorul, fără să-i dea mulțumirea, — se găsește îndemnat de scânteia dumnezeiască din sufletul său spre culmi pe cari nimicinia himei nu-l lasă să le atingă. E șoimul crescut în sclăvie el. De după gratiile temniței sale el privește mereu un crâmpel dintr'o zare necunoscută, care îl cheamă fără încetare și în care nu s'a putut adânci niciodată. Și — poate — pe lângă aceste chinuri sufletești viața mai e și vitregă cu el și pentru sudoarea cu care îngrașă brazda cea neagră a pământului — nu-i dă nici o coajă de pâine.

E un fiu de împărat ce pribegeste flămând pământul, purtând în suflet Cunoștința flinței sale și chinul acestei cunoștințe.

Dar totuși are o mântuire. Firea are o lege fără excepții, care s'ar putea numi legea compensării. Nu este bine absolut, nu este picur de durere, care să nu poarte în sine motivul mângâierii; nu există dulceață fără un fir de amărăciune și veninul își poartă în sine leacul: nu este adânc de val care să nu se ridice, — creastă de val care să nu se afunde.

Și astfel și ființa de om, înțelegerea omenescă pentru care a fost scos din raiul Necunoașterii, poartă în sine simburile mângâierii. Minte și inimă omenescă, începând dela cele dintâi viețuitoare cari se pot socoti oameni, au avut un veșnic tovarăș și mângâietor: Religia. Născută din durerile ființei de om, din îndemnul neînțeleș al firei omenesci spre o țintă mai înaltă și din puterea de gândire a omului, care odată îl isgonise din raiul păcii — religia îmblânzi în toate timpurile suferințele oamenilor, picurând în noaptea de chin o rază a paradizului pierdut...

Minte omenescă, după ce îi răpi omului pacea și fericirea, îi dădu mântuitoare Religia.

Omul are nevoie de o religie, de o credință. Fie ea îndumnezeirea Focului, acest sfânt puternic, binefăcător și neînțeleș, fie Idoli de cari azi rădem, Stelele cari își trăiau viața dumnezeiască urzind sorțile oamenilor, fie credința într'un puternic Manitou, care ridica în câmpiile pururea verzi și pline de vânt sufletele Indienilor căzuți în luptă și pedepsea răutățile oamenilor, fie religiile vechi, grecești, scandinave, Buddhisimul cu disprețuirea vieții omenesci, Creștinismul cu iubirea lui, fie această religie oricare sistem filosofic — doar aceste încă sânt religii — (începând dela filosofia bruscă a lui Epictet, care își redobândește pacea și fericirea mișcându-și ochii și mintea, — până la teoria filosofului, care crede că a găsit adevărul obiectiv) omul trebuie să aibă o religie. Care religie trebuie să o aibă? Care este cea mai bună? Acum, când nu mai căutăm cât adevăr obiectiv este în singuraticile religii, ci constatăm *necesitatea* lor — putem spune un singur lucru: *aceea, care e în stare să-i redea un colțisor din paradizul pierdut, care e în stare să-i aducă mângâiere.*

Ca să aibă însă religia, oricare ar fi ea,

puterea miraculoasă de a nivela viața omenescă, trebuie să aibă omul *credință* puternică, neclintită. Credința e temelie oricărei religii, care dacă se clatină, se prăbușește întreg zidul. În clipa când norul acopere soarele, *Fata Morgana* se distramă și înaintea caravanei pierdute în nisipuri se întinde nesfârșita pustietate cu chinurile ei. În clipa când norul bănelii sau necredinței învinge credința — palatele de cristal în cari a ajuns pribeagul fiu de împărat se prăbușesc, și el se vede de nou pe drumul cel spinos și fără bucurie...

Marele dușman al nostru din Roma, dând ascultare păgânilor, cu o trăsătură de condei a clătinat și a nimicit credința a zeci și poate sute de mii de oameni credincioși ai bisericeii, în a cărei frunte stă. Publicând bula episcopiei ungurești a arătat, că e o minciună ceea ce credea poporul înainte. A arătat, că în biserică sa nelegiuirile se fac cu zimbete de fericire și pe lângă binecuvântări apostolești, — a arătat, că a înșelat poporul, când spunea că el e locuitorul lui Christos celui drept și bun.

Azi zecile de mii, pe cari i-a lovit blestemul bisericeii greco-catolice ungurești stau fără mângâierea credinței.

Asupriți de toate liftele, chinându-și viața cu o coajă de mălai uscat, azi li s'a luat și singura mângâiere ce o mai aveau.

În o sută de biserici ale lor se aude pentru ultima oară graiul dulce al părinților. Clopotele își schimbă glasul: din mângâietor ce era se face hohotul dușmanului învingător și ale Minciunii-s și ale Răutății de-acum. În frumoasa lor țară, — frumoasă și dragă, deși nu le rodește lor — năvălește puvoi de păgâni îmbrăcați în haine popești, trimiși de capul bisericeii în care credeau bieții de ei! Pleacă bunii preoți români, în suflete cu îndoială în dreptatea cerului, — pe buze cu blesteme grele.

Și zecile de mii sunt azi lipsite de credință, singura mângâiere a amărăteii lor vieți!

Veniți apostoli ai oricărei religii, veniți și mântuiți poporul nefericit, mântuiți-l de Roma — în care credea!

„Pace maghiaro-română”. Domnul Babeș să nu se supere. Nu de pacea pe care o visează el de atâția ani, e vorba. Ci de o pace la care vom ajunge pe o cale mult mai simplă. Cel puțin așa ne-o spune oarecare domn, Szabó Jenő, în coloanele lui „Budapesti Hirlap”. N'avem decât să ne lăpădam de „prejudiciul” care ne-a îndemnat să ne ridicăm împotriva înființării episcopiei ungurești și să recunoaștem „adevărul” susținut de numitul domn, că adevăratul sferit de milion de creștini greco-catolici sunt unguri „pur sanque”, iar nu români și ruteni de origine, — și atunci pacea e ca și făcută. Și de ce n'am recunoaște acest adevăr, după ce odată l'a recunoscut și Scaunul papal în bula „Christifideles” și l'a recunoscut în cele din urmă chiar și Viena, de unde de altfel am importat noi fatalul prejudiciu. Ca bun catolic, Szabó Jenő ține să ne desvăluască din toate laturile însemnătatea uriașă ce o are pentru catolicism creierea episcopiei de Hajdudorog. Ii înțelegem în cazul acesta foarte bun, strădania ce o depune pentru a ne desbăra de „prejudiciul”, că în Ungaria nu avem alți greco-catolici, decât Români și Ruteni. Se miră, ce motive ne pot îndemna să stăruim cu atâta încăpăținare în „prejudiciul” nostru.

D. Szabó dela început ne ia cu zorul și repetă mereu, cel puțin de douăzeci de ori, că aceea ce susținem noi nu e decât un prejudiciu, bun de exploatat pentru agitatorii noștri fără suflet. Dar d. Szabó în articolul-i „judicios” se ferește de Istorie ca dracul de tămâie. Nu amintește cu un singur cuvânt de originea religiei greco-catolice la Maghiari. Istoria ne vorbește de unirea Rutenilor, apoi mai târziu de unirea Românilor cu Roma. Istoria cunoaște în Ungaria Români, Ruteni și Sârbi greco-orientali, dar nu știe nimic de Unguri de confesiunea greco-orientală și, în consecință, cu atât mai puțin de o unire a lor cu Roma. Și apoi d. Szabó se ferește încă de un lucru. Uită să ne spună că aproape toți credincioșii din comunele noastre anexate la episcopia ungurească, înșiși mărturisesc că sunt Români și nu doresc limba ungurească în biserică, ceea ce s'a văzut și acum în urmă cu ocaziunea numeroaselor adunări populare ținute în chestiunea înființării episcopiei ungurești.

Dar ce să mai lungim vorba? Am precizat în atâtea rânduri punctul nostru de vedere, lămurind în toate privințele chestiunea episcopiei ungurești, încât, credem, e de prisos să ne pierdem mult timpul cu ploaia de cuvinte ale domnului Szabó Jenő. E foarte natural ca dsa să pledeze din toate puterile — fie chiar cu debitarea de minciuni conștiente și retăcerea lucrurilor știute de toată lumea —, odată ce patrioții din Hajdudorog i-au incredințat președin-

ția comisiei alese pentru a face propagandă în favorul episcopiei ungurești. Omul nu face alta, decât își îndeplinește datoria cu care a fost însărcinat, un lucru care nu alterează deloc starea adevărată a lucrurilor.

Nou credit de stat. Din Viena ne vine știrea că guvernul afacerilor comune va cere încă în actuala sesiune a delegațiilor votarea unui credit de 200 milioane de coroane, pentru acoperirea trebuințelor militare.

Consiliu de miniștri comuni. Un consiliu de miniștri comuni, la care au luat partea și ambii șefi de finanțe, a avut loc în Viena sub președinția ministrului comun de externe, contele Berchtold. În consiliu s'au stabilit, în liniamente generale, bugetul anului viitor și s'a fixat termenul celei mai apropiate sesiuni a delegațiilor. După cum se vestește, noile delegațiuni vor fi convocate pe ziua de 4 Noemvrie, când se va dezbate apoi proiectul de buget pentru anul viitor.

Adunarea dela Cluj și „primejdia valahă”. În convocarea marelui meeting al opoziției unite la Cluj, organul pururi vigilent al patrioților șovin „B. H.”, găsește încă un bun prilej să atragă atențiunea „națiunii” asupra „primejdiei valahe”, care îndeosebi pe terenul economic amenință să ia proporții tot mai îngrijitoare. O admoniază în același timp să se fească de a urma conducătorii opoziției, cari, orbiți de lozincă votului universal, mână apă pe moara agitatorilor valahi. Și așa, „B. H.” bătându-și joc de „masele brute” ale poporului de rind și sperind „națiunea” cu fantoama primejdiilor de tot soiul, speră că va putea reținea țara în progresu-i spre democrație.

Intunerecul satelor noastre.

Arad, 5 Octomvrie.

În drumul vieții neamul nostru face grozave eforturi. Mai ales că noi nu dispunem de multe aparate cu cari să îmbunătățim viața socială. Busola e simțul datoriei, munca fără preget a celor din fruntea satelor noastre. Sătenii dispun de mijloace pentru a se putea informa de mersul trebilor obștești, au ziare prin cari cunosc sfaturile fruntașilor cu tragere de inimă, și mai au tradiții și concepții ridicate despre ceea ce trebuie să se

realizeze într'o anumită vreme. Moralul satelor se reînnoiește după trebuințele materiale și sufletești. Dar evoluțiunea în acest chip atât de înceată are trebuință de vreme îndelungată, iar sub presiunea evenimentelor uneori mersul normal se turbură. Păstrarea echilibrului e posibilă numai prin oamenii cărții, prin intelectualii veghetori și neadormiți îndrumători pe calea cea bună, care ne asigură un rost în arsenalul cu armele atât de aspre și repezi ale civilizației Europei...

Durere însă, că cei mai apropiați prin poziția lor de săteni, cei cari servesc în numele crucii, cari au destinele neamului în mâna lor, nu stau la postul lor — dar nutrim nădejdea, alinătoarea nădejde, că nu vor fi prea mulți.

Un țăran dela sate, un țăran vrednic și înțelegător, și-a înmuiat condeiul în grăitoarea cerneală, și ne-a trimis nouă răvaș, ca să spunem lumii românești ce întunec e în satul lui, iar despre cele ce scrie „poate mărturisii cu jurământ”, nu numai el, ci toți oamenii din satul lui, chiar și preotul, care de mulțori le spune cuvinte de aur.

Și anume de ce ne scrie cu atâta credință în legitima lui durere?

Pentru că toți sătenii au pus umăr la umăr mai deunăzi „de au ridicat o școală, care întrece pe toate cele din jur, o școală care palat”, din sărăcia lor de plugari trudnici „pentru ca copiii lor să se împărtășească de sfânta învățătură.”

Ce s'au gândit ei au pus din nou umărul să înalțe o maestrosă biserică. Deocamdată s'au mulțumit să o restureze pe cea veche. Zis și făcut. A sosit și ziua sfințirii 15 Septemvrie c. au luat parte preoții din tract, aproape toți, căci în aceeași zi aveau și o conferință la care însă părintele protopop nu a luat parte ci — s'a șters, din motive subtile. Sătenii au ascultat cu deosebit interes frumoasele sfaturi ale preoților, dar le zăcea la inimă o greutate: pntu ce fața între fețe, părintele protopop nu a luat parte la conferință, ci s'a mulțumit cu remunerația sătenilor pentru osteneala venirii în sat. (Undeva pe valea Oltului.) Și un alt cârd de gânduri

Marcel Prévost.

Revederea.

Insemnările unei provinciale.

Subtilul romancier al gingașelor existențe de Parisiene din zilele noastre, psihologul vaporoselor și totuși istetelor franceze din marea burghezime merită pe deplin folosul pe care-l ocupă la Academie, sutele de mii de edițiuni în care i-se vând cărțile și gloria de care se bucură el în Franța și în străinătate. Spun aceasta, nu ca ceva nou, desigur, ci fiindcă nu de mult, într'un cerc literar în care mă aflam și eu, am auzit pe numeroși confrăți susținând cu energie că d. Marcel Prévost nu ar fi decât un talent de mâna a cincea, care și-a usurpat celebritatea și șansele-i literare. Și mulți, foarte mulți scriitori tineri din Franța, sunt de părerea lor.

Operile academicianului francez sunt însă îndestulătoare pentru a dovedi contrariul. Dela faimosul său roman „Les Demi-Vierges” și până la ultimele și interesantele lui „Lettres à Francoise”, d. Marcel Prévost nu a făcut decât să fixeze cu un succes și cu o fidelitate rară, sufletul nestatornic, setos de iubire și totuși incapabil de o mare pasiune, al parizienelor noastre cu dare de mână. D. Marcel Prévost a fost din această pricină învinuit de lipsă de profunzime și de vigoare; par'că d-sa ar fi de vină dacă personagiile pe cari le pune în scenă și pe cari le-a imitat după realitate, nu posedă sufletul vulcanic al contemporanilor marelui Revoluțiuni.

Firește că d. Marcel Prévost nu este un Balzac, un Flaubert, un Maupassant și nici chiar un Zola. Dar așa cum se înfățișează talentul d-sale e destul de frumos. El va avea meritul nemăsurat de a lăsa în urmă-i adevărate documente ale societății în care a trăit.

Am avut înalta cinste de a fi fost prezentat dlui Marcel Prévost, într'un salon din Versailles. Ca om, d-sa este seducător, ca confrate larg și generos, plin de amabilitate și de cuvinte însuflețitoare pentru tinerii și încă obscurii scriitori. De asemenea d-rele Prévost, sunt niște ființe încântătoare, cari au moștenit spiritul și grația tatălui lor.

Cred că-i va interesa pe cetitorii acestui ziar, când le voi spune că, venind vorba de români, d. Marcel Prévost a avut aerul de a-i cunoaște mai bine decât aș fi crezut. La o întrebare a mea, d-sa mi-a mărturisit că dacă nu-i cunoaște pe români, cunoaște în schimb mai multe românce, Bucurestence și provinciale, dela cari, ca un ilustru psiholog feminin ce este, a primit mai multe serisori. „Am fost încântat — mi-a spus academicianul francez — de înțelepciunea și eleganța cu cari au fost scrise, și mai ales, de puritatea și grația cu cari româncele se exprimă în limba franceză...” —

Adrian Corbul.

10 Iunie.

Cât de puțin stăpâne suntem pe inima noastră și cât de rău ne cunoaștem, vai! Știam, desigur, că amintirea lui Pierre e încă vie în mine; îmi plăcea să cred că nu comit nici o crimă din pricina acestui cult statornic, deoarece îmi aducea aminte de o greșală unică și atât de veche, care n'a avut și nu va avea nici odată o urmare.

Îmi plăcea chiar să numesc remușcare această amintire neștersă care, de zece ani încoace nu m'a părăsit nici o zi, care m'a obsedat, care m'a stăpânit în taină, sub înfățișarea mea calmă de mamă de familie, ca atâtea altele. Amintire amară și sfâșietoare pe care o ofeream lui Dumnezeu ca o expiațiune a păcatului meu... Și iată că un incident neașteptat îmi descoperă nevruta fătărnicie a conștiinței mele... A fost îndeajuns un cuvânt al soțului meu: „Generalul de Giory vine să ne inspecteze în săptămâna viitoare” pentru a redeschide cicatricea și a-mi face rana mai arzătoare decât odinioară... Soșete Pierre! Peste puține zile îl voi vedea aci, în orașul acesta unde — acum abea îmi dam seama — am trăit așteptându-l.

Inima îmi bate ne mai auzit la acest gând. Ah! sunt o mamă de familie nedemnă! Tulburarea aceasta nu e nici rușine, nici remușcare, nici teamă... Ea este aceeași care mă exalta odinioară, când îl întâlneam pe căpitanul de Giory în vre-un salon, când îl vedeam pe stradă, plin de colb, reîntorcându-se cu compania sa la cuartir după vre-un marș făcut în zori de zi:

Știu eu adevăratul nume al acestei tulburări. Dar nu îndrăznesc să-l spun.

16 Iunie.

Cât de neschimbate-s toate în jurul meu de atâtea vreme! Să mă mai mire faptul că în acest mediu nemișcat, inima mi-a rămas aceeași, inima mea tânără cu toți anii ce s'au scurs?

negre s'a abatut peste capetele bieților oameni: părintele protopop „o mers la lege, cu cel mai de frunte om, cu crâsnicul pentru o vorbă de nimica, având de martor pe bivolarul, de a fost de răsul lumii.”

Spune, că le-au vorbit frumos doi preoți și că au fost foarte mândri că Români au preoți așa de învățați.

Dar săteanul nostru, ridică o chestie vitală în plângătoarea lui scrisoare. E vorba de un proces mare pe teren social, care dănuiește de întregi decenii, între sași și români în anumite locuri. Acest proces e susținut de învățătorul satului în paguba românilor — de acel învățător, căruia sătenii i-au pus la dispoziție „7 odăi” în localul școlii. Mijlocește cumpărarea pământurilor dela români pe prețuri ieftine — ori scumpe, de puțin interes! — pentru sași!

Și ci-că în seara zilei cu acele două înălțătoare acte, — învățătorul din chestiune ar fi aranjat un fel de teatru, la care românii n'au luat parte, dar au venit — săsoaicele „și domnu învățător tot săsește a jucat toată noaptea”, s'a chilit bine până la ajungerea — sub masă...

„Inșă decât cu astfel de oameni mai bine să ne înghiță pământul”... așa închee săteanul nostru după ce descopere alte brutalități, pe cari însă le-am strecurat în coșul uitării.

Iată cum stăm cu conștiința datoriei și cu demnitatea celor două personaje, cari se coboară atât de jos de pe pedestalul moral, încât ajung în rangul târîtoarelor. Și vor mai fi astfel de cazuri, în așa vremi ca ale noastre, cu incorigibile păcate.

Delegații germani la Sinaia.

— Relațiune oficială. —

Luni, 17 Septembrie la orele 8 jum. dimineața, o delegațiune a regimentului II de Dragoni al Gardei din armata prusiană a sosit la Sinaia, pentru a felicita pe M. S. Regele, cu prilejul împlinirii a 50 ani, de când Majestatea Sa face parte din acest regiment. Delegațiunea era compusă din dnii lt.-colonel baron de Zedlitz și Leipe comandantul regimentului; căpitanul de

Kummer, locotenentul de Wagenhoff și sublocotenentul de Aweyden, adjutantul regimentului. În gara Sinaia, delegațiunea a fost întâmpinată de un adjutant regal; Maiorul Bronsari de Schellendorf, atașatul militar german și locotenentul Carp, atașat pe lângă delegațiune. După ce au avut loc prezentările, delegațiunea fu condusă, în trăsurile Curtii, la casa Cavalerilor de lângă Castelul Peleş, unde au fost găzduiți.

La orele 11 jum. dimineața, M. S. Regele, purtând uniforma Regimentului Nr. 9 de Dragoni care poartă numele Său, a primit în audiență pe membrii delegațiunii, cari L-au felicitat pentru jubileul de 50 ani, oferindu-l un prea frumos album, conținând iscăliturile actualilor ofițeri ai regimentului, cu următoarea dedicație:

„Majestății Sale Regelui Carol I al României, cu prilejul împlinirii a 50 ani, de când M. S. a fost mutat în al 2-lea regiment de Dragoni al Gardei; oferit cu cel mai adânc respect și recunoștință, de corpul ofițerilor regimentului II Dragoni al Gardei „Impărăteasa Alexandra a Rusiei”.

Suveranul, primind cu mare bucurie darul ofițerilor, a binevoit a Se întretine apoi în modul cel mai cordial cu fiecare.

La orele 12, M. Sa Regele a primit în audiență și o delegațiune de grade inferioare din rezerva aceluiaș regiment, care, în numele „Societății foștilor camarazi din regimentul II Dragoni al Gardei” au oferit Suveranului o adresă și o statuie de bronz, reprezentând pe Impăratul Frederic al III-lea.

La ora 1, un dejun de gală a avut loc la Castelul Peleş, în onoarea membrilor delegațiunii. Au luat parte pe lângă Curtea regală și principiară: d. prim-ministru T. Maiorescu, cu dna; d. general Argentoianu, ministrul de războiu; d. Beldiman, ministrul țării la Berlin, cu dna, d. conte de Waldburg și Waldsee, însărcinatul de afaceri al Germaniei; d. colonel de Pochhammer, comandantul regimentului 68 de infanterie din Coblenz, al cărui șef este A. S. Regală Principele Ferdinand al României; d. Maior Bronsart de Schellendorf, atașatul militar german, în total 40 persoane.

Discursul M. S. Regelui.

În timpul dejunului M. S. Regele a rostit următoarea cuvântare:

„Salut cu o deosebită mulțămire delegațiunea vechiului Meu regiment, trimisă de M. S. Impăratul și Rege, Șeful Vostru suprem, pentru a Mă felicita, cu prilejul împlinirii a 50 de ani, de când am intrat în rândurile regimentului al 2-lea de Dragoni al Gardei. Adânc impresionat de această prietenească atențiune, gândurile Mele se opresc la frumoșii ani petrecuți cu vechii

mei camarazi, cărora le păstrez o sinceră amintire.

Scumpul Meu frate, — mult neprețuitul d-voastre tată — foști comandanți ai regimentului — precum și încă mulți alți camarazi, la cari țineam atât de mult, nu mai sunt printre noi, numele lor însă va rămâne întipărit deapărurea în mintea Mea. Inchin în tăcere și cu sfîntenie un pahar în memoria lor.

După această privire spre lungul șir de ani trecuți, să ne îndreptăm gândurile către prezent, care-Mi aduce mult plăcută d-voastră vizită. N'as putea să exprim mai bine marea Mea bucurie și mulțămire de prezența d-voastră aci, decât reînviind cele mai sincere urări pentru fericirea Majestății Sale Impăratului și Rege, pentru gloria vitejei Sale oștiri, cum și pentru propășirea regimentului II de Dragoni al Gardei, pe care îl asigur de dragostea caldă și de veșnica Mea prietenie.

Să trăiască Majestatea Sa Impăratul și Rege Wilhelm”.

Comesinii ridicând paharul strigară de trei ori „Ura”, iar muzica cântă imnul național german.

Răspunsul șefului delegațiunii.

Locotenentul-colonel baron de Zedlitz și Leipe, răspunse astfel:

Fie-mi permis, Majestate, să Vă prezint cele mai respectuoase și recunoscătoare mulțămiri, pentru distincțiile ce Majestatea Voastră a binevoit să ni le acorde, cum și măgulitoarele cuvinte adresate nouă, cât și vechilor dragoni, cuvinte din cari se poate vedea o așa de mare bunăvoință pentru al II-lea regiment de Dragoni al Gardei.

Mai rugăm pe Majestatea Sa Regina să binevoiască a primi respectuoasele noastre mulțămiri pentru cuvintele grațioase prin cari ne-a urat bun sosit.

Am primit invitațiunea de a lua parte la manevrele regale cu cel mai mare entuziasm, considerând-o ca o mare onoare. Unul din predecesorii mei, colonelul Bartsch de Sigsfeld a fost aci, sunt câțiva ani, și a avut prilejul de a vedea soldații armatei regale române. Intorcându-se în țară, nu mai contenea laudând înfățișarea și puterea de rezistență a acestei oștiri, creată de însăși Majestatea Voastră și ajunsă sub ochii Majestății Voastre o puternică armată, care în 1877 a cules așa de frumoși lauri, încât renumele Plevnei, a rămas deapărurea celebru. Ce onoare mai mare putea fi pentru noi dragonii, decât aceea de a vedea această armată manevrând sub ordinele Șefului ei?

Regimentul nostru serbează astăzi împlinirea a 50 de ani de când a avut onoarea de a Vă

De unsprezece ani după amiezile mele au trecut toate la fel, lângă fereastra odăii mele care dă spre Esplanada pustie. Le-am petrecut lucrând, cetind, primind din când în când câțiva prieteni veșnic aceiași. În fiecare zi, la aceeași oră, soțul meu a intrat în odaie, când se întorcea dela intendență și m'a sărutat pe frunte. Intocmai ca și pe vremea când Pierre de Givry mă jubea, casa mi-e goală, căci cei doi fii ai mei, născuți după depărtarea noastră, sunt acuma la Flèche.

Și odaia a rămas aceiaș. Am dorit ca nici o mobilă, nici o tentură să nu se mute din loc. Stând aici mai multe ceasuri pe zi, am visat mai bine la cel absent în acest decor familiar... Iată ușa pe unde a intrat în ajunul plecării lui, scaunul pe care a șezut, în fața mea. Iară eu, ședeam pe acest fotoliu. O roșeață ușoară însuflețea o brații săi mați; ori cât de bine știa el să se stăpânească glasul i-a tremurat totuș când a rostit aceste cuvinte cari m'au străpuns, luându-mi orice putere de rezistență:

„Vin să-mi iau rămas bun dela d-ta. Plec mâine”.

...Adineaură, cum stam cu ochii închiși, cu capul răsturnat pe speteaza fotoliului, o halucinație netedă ca realitatea m'a făcut să retrăesc această scenă. Am primit cu adevărat în urechi sunetul acestor crude silabe, și în inimă frigul de moarte care m'a cuprins atunci. L-am revăzut pe Pierre la genunchii mei, vorbindu-mi eu o duioșie pătimasă, rugându-mă să părăsesc

total pentru a-l urma; am simțit căldura mânilor sale, gustul buzelor lui.

Oh! Doamne, susține-mă! Ce voi face eu văzându-mă din nou în fața sa?

Aceiaș zi, spre seară.

Trecutul nu obsedează și mă stăpânește. Nu mai pot rezista. Mă scufund în amintirea greșelii mele, și aceasta e înspăimântător de dulce... Da, îmi mărturisesc mie însu-mi, că după o scurgere de unsprezece ani, sub masca remușcărilor, n'am încetat de a-l adora. E adevărat că nu m'a ținut decât o singură dată în brațele sale, și numai decât soarta ne-a smuls unul celuilalt; dar de atunci în fiecare zi, în fiecare noapte, în fiecare ceas, n'am încetat să-i aparțin. Și de departe, la celălalt capăt al Franței, și mai departe, colo, dincolo de ocean, gândul meu îl urmărea și veghia asupra lui. Noile sale grade, citările lui la ordinea de zi în vremea acestei campanii din Asia, unde și-a cucerit gloria, decorațiunile lui au fost succesele mele. Sărmană izolată de provincie, am trăit cu visul aventuroasa viață a Absentului.

Astăzi mă întreb: „De ce nu i-am scris nici odată?” De câte ori, de câte ori n'am început o scrisoare pe adresa lui... câteva rânduri numai: „Gândește-te la mine; eu nu te pot uita!” Intotdeauna însă am rupt pagina pe jumătate scrisă. „La ce bun? îmi ziceam; viața ne-a despărțit, ea nu ne va întruni nici odată; nu avem dreptul să ne gândim unul la celălalt, eu cu re-

mușcare, și el, poate, cu duioșie”. Eram sigură de sufletul lui. Prea mă iubise adânc, pentru a mă uita vreodată!

Cazul romantic al acestei posesiuni subite, fără urmărire a garantat de sigur amintirea mea în memoria lui Pierre.

Dovadă e că, strălucit, celebru, admirat, el încă nu s'a căsătorit. Oh! scumpul și credinciosul amic!

18 Iunie.

Măne va sosi. Nu va sta decât o zi în oraș. Inspectia va fi sfârșită la amiază. Va dejuna cu statul-major; seara, va cina la Prefectură. După cina aceasta va avea loc recepția unde-l voi vedea.

Acum, când clipa întrevederii se apropie, încep să mă neliniștesc.

Pierre a păstrat în memoria sa imaginea unei femei abea trecută de douăzeci și cinci de ani. Astăzi, am aproape patruzeci. Ce mălănire, să distrug în el vechia imagină, înlocuind-o cu imaginea îmbătrânită din ziua de azi.

Am căutat în album o fotografie a mea din acea epocă; în fața unei oglinzi, am comparat portretul cu chipul meu de acum. — Nu m'am schimbat mult, desigur, mai ales că mi-am păstrat pieptenătura de atunci și cu toate că urmez moda, mă îmbrac cam în acelaș fel. Nu, nu m'am schimbat: am aceleași trăsuri, aceiași talie, aceiaș coafură, acelaș costum... și totuș se vede că am zece ani mai mult, se vede... Am încerca să descifrez enigma acestei îmbă-

avea în rândurile sale, ca Prinț de Hohenzollern. Nimeni nu putea să-și închipuie pe acele vremuri, ceea ce viitorul ascundea; și când, după câțiva ani, poporul Român dornic de a avea un șef conștient de datoria Sa chemă pe Majestatea Voastră, a-ți plecat Sire, cu bărbăția ofițerului de cavalerie spre un viitor nesigur. Pașii Majestății Voastre au fost călăuziți de binecuvântarea cerească, căci Majestatea Voastră a condus țara și poporul său — printre evenimentele pline de greutate și lupte încununate însă de un fericit succes — către un strălucit viitor, țara progresând cum nu s-ar fi putut cineva închipui.

Ofițerul de cavalerie deveni Rege, un Rege iubit până la venerație de poporul său recunoscător și credincios. Noi dragonii, suntem mândri că Majestatea Voastră, după ce a părăsit regimentul, i-a păstrat o nemărginită bunăvoință și regală protecțiune, manifestată în așa multe ocazii.

Rugând pe Majestatea Voastră să acorde și pe viitor aceeași bunăvoință regimentului nostru, mai Vă rog, Sire, de a primi mulțămirea noastră cele mai respectuoase și n'as putea găsi un mai bun mijloc ca să le exprim, decât rugând pe Majestatea Voastră să binevoiască a-mi permite să golesc paharul, împreună cu ofițerii mei în sănătatea M. S. Regelui Carol I. M. S. Reginei și a întregii familii Regale.

Ura! Ura! Ura!

Sala întreagă izbucni în urale entusiaste, iar muzica cântă imnul național român.

După dejun, invitații trecură în saloanele Castelului, unde Majestatea și Altețele Lor Regale au binevoit a Se întreține cu membrii delegațiunii și cu persoanele prezente, până la orele 3 p. m.

La orele 3.40 delegațiunea a fost invitată de M. S. Regina la un ceai, după care a urmat o auditiie muzicală.

Seara, la orele 8 jum., s'a dat la Castel o reprezentație cinematografică cu filmul „Independența României, Războiul Ruso-Român-Turc din 1877—78”, la care au luat parte, pe lângă persoanele invitate la dejun, și multe alte persoane de distincțiune, aflătoare în Sinaia.

Regimentul 2 de Dragoni al Gardei, având ca șef pe Majestatea Sa Impărăteasa Alexandra a Rusiei, Majestatea Sa Impăratul Nicolae s'a folosit de acest prilej, pentru a trimite următoarea telegramă M. S. Regelui:

Astăzi, cu prilejul aniversării de 50 ani de serviciu al Majestății Voastre Regale, împins de un sentiment de sinceră recunoștință pentru serviciile pe cari Țara Voastră le-a adus Rusiei în gloriosul an 1877 când Majestatea Voastră în fruntea vitejei Sale armate, a luptat alături

de neuitării mei tată și bunic, pentru aceeaș cauză atât de scumpă ambelor noastre națiuni și recunoscând înaltele capacități militare ale Majestății Voastre, li confer bastonul de mareșal al armatei mele, ca o recunoscătoare amintire a frăției de arme dintre popoarele noastre și ca semn de adânc respect pentru vechiul nostru aliat”.
(ss) Nicolae

Delegațiunea ofițerilor prusiane a petrecut două zile în Sinaia, ca oaspeți a M. S. Regelui, folosindu-se în acest timp pentru a vizita Mănăstirea Sinaia și a face mici preambulări pe jos și cu automobilele, prin împrejurimi. Mercuri 19 Septembrie, la orele 9 dimineața, ofițerii delegațiunii regimentului 2 de Dragoni al Gardei au părăsit Sinaia, mergând la București, conduși la gară de adjutantul M. S. Regelui și la București de către locotentul Carp.

Indeplinirea datoriilor naționale

O pildă dela Croați.

Panciova, 3 Octombrie.

Înainte cu vre-o două luni am călătorit cu trenul spre Zagreb, capitala Croației. La stațiunea Sisek urcă în cupeul în care mă aflu un nou călător, un negustor croat. După plecarea trenului vine călăuzul ca să controleze biletele. „Rog biltele” — zice el în limba maghiară. Negustorul croat ca mușcat de șarpe să ridică dela locul lui și indignat, cu totul stăpânit de mânie, de furie a zis către calauz: „Cum vorbești d-ta? Suntem noi în Ungaria?”

A urmat apoi, vreme de câteva minute un violent schimb de vorbe între negustor și călăuz. Croatul de mai multe ori a repetat: „Eu nu știu și nici nu vreau să știu ungurește. Dacă vrei să te înțelegi cu mine, atunci vorbește croătește.”

Gândeam că în toată clipita negustorul o să sfășie în bucăți pe călăuz, care a „îndrăznit”, a avut „obraznicia” ca în limba maghiară să ceară biletele.

Cu toții am admirat tinuta bărbătească a croatului, care cu atâta dragoste, cu atâta tărie, cu fanatism a apărât drepturile limbei sale naționale.

Negustorul croat a spus că scene de acestea se întâmplă aproape zilnic în Croația, pe căile ferate.

Aceasta e vje dovadă a dragostei cu care croații țin la limba lor strămoșească.

Până când croații își vor îndeplini această sfântă datorie, căci e cea mai sfântă datorie a fiecărui popor, dar mai cu seamă a popoarelor

asuprite politiceste, ca cu neclintită tărie să țină la limba națională, — până atunci existența lor e pe deplin asigurată, pentru că nu este putere omenească, care să-i poată deznaționaliza.

În mare parte, noi românii din Ungaria și în privința iubirei limbei naționale, limbei noastre strămoșești suntem mult de osândit, pentru că nu ne iubim această limbă așa cum ar trebui să o iubim, cum se cere dela un popor conștient de toate datoriile sale; noi nu ținem cu neclintită tărie, cu fanatism la această prețioasă, cea mai prețioasă moștenire rămasă dela străbunii noștri.

Acest fapt de sine înțeles că are nenumărate urmări păgubitoare tuturor intereselor neamului nostru românesc, din care pricină trebuie să suferim pierderi atât morale cât și materiale.

În privința iubirei limbei strămoșești, mai cu seamă românii de aici din Bănat păcătuiesc mult, nespun de mult; pentru ei limba națională nu are nici o însemnătate, nici u farmec.

Lipsa, totala lor lipsă de mândrie națională, de cunoașterea și îndeplinirea unei datorii atât de mari, merge până acolo că ei refuză să primească documente scrise în limba românească, pentru că, după bolnava lor părere, limba noastră acum nu mai plătește nimic!!!

Țăranul român de aici e sumet dacă știe să îndruga câteva cuvinte în limba sârbească, nemtească ori ungurească și nu lasă să treacă nici un prilej ca el să nu vorbească aceste limbi.

Având în vedere trista împrejurare, că pentru dezvoltarea conștiinței naționale, pentru cunoașterea și îndeplinirea chiar și numai a celor mai însemnate datorii naționale a țărânului nostru de aici, nu se face nimic, decădere și degenerarea lui din punct de vedere național e explicabilă; acest rău, care din ce în ce e tot mai mare și mai amenințător nu trebuie să uimească pe nimeni, căci doar e firească urmare a celui mai de osândit indiferentism a majorității cărturarilor noștri dela sate.

În această dureroasă privință ar fi multe, foarte multe de spus, ceiace în interesul binepriceput al neamului nostru trebuie să se și facă, căci e anomalie, e crimă morală, ca Stan ori Bran sub masca naționalismului fals să își joace mendrele în dragă voie în detrimentul neamului.

Momentele prin cari trece neamul nostru sunt din ce în ce tot mai grele, mai amenințătoare, astfel că ele pretind cea mai sinceră și desăvârșită luptă pentru consacrarea națională.

De sine înțeles e, că în prima linie a luptei trebuie să fie cărturarii, căci nu se poate aștepta aceasta dela acei țărani, a căror stare culturală și națională nu că lasă mult de dorit, ci e de-adreptul deplorabilă.

trâniri. Cred că carnea obrazului meu, cu toate că a păstrat aceeaș formă, pare astăzi dintr'o altă substanță ca atunci, mai puțin solidă, mai puțin însuflețită... Și privirea-mi a îmbătrânit cu zece ani...

Nu știu nici eu dacă sunt fericită ori tristă că-l revăd pe Pierre.

19 Iunie.

Ceasurile sunt zece, mă duc la Prefectură. Nu îndrăznesc să cuget la ce mi se va întâmpla. Dacă Pierre îmi va cere, ca atunci, să-l urmez, să plec cu dânsul?... Viața mi-ar fi stricată, sub disprețul lumii... Dar aș trăi lângă dânsul, pentru dânsul, căci numai pentru el trăiesc eu de fapt de zece ani încoace... Și ce mi-ar păsa atunci de disprețul lumii?

Oh! Doamne! susține-mă.

Aceiaș dată, noaptea.

M'au adus acasă cu trăsura, am fost purtată în odaia mea, pe patul meu, după leșin... Am fost nevoită să îndur îngrijirile speriate ale soțului meu, ale servitorilor. Însfârșit, sunt singură.

Îmi pare că am făcut naufragiu, că m'am înecat, că am fost scoasă din apă prea târziu, și că trag să mor...

Ca pe un testament al inimei mele, voi să scriu cele ce mi s'au întâmplat în astă seară.

Abea intrată în salonul prefecturii, l-am

zărit, l-am recunoscut. Sta răzimat și cu inginerii. Cât de puțin schimbat e! A rămas veșnic tânăr și elegant! Numai părul i-a albit. Aspru și tăiat ca peria, părul acesta pare că-l întinereste și mai mult.

Ah! cum aș fi vrut să mă razim de pieptul său plin de decorațiuni și să-i spun la urechi: „Eu sunt! Te iubesc mereu. Mă recunoști?”

Dar în fața acelei lumi erau prea tulburată pentru a suporta măcar o simplă prezentare. Am luat loc lângă câteva prietene și fără să iau parte la conversația lor, am observat. Toate noile sosite erau prevăzute omului celebru, care le întâmpina cu un zâmbet destul de indiferent. Cu toate acestea, a acordat o oarecare atențiune miciei dne Danzat, decoltată aproape până la brâu, ca întotdeauna.

Deodată, ochii lui s'au ațintit pe mine. M'am simțit rău, cu toate acestea avui puterea să înfrunt privirea sa... M-a fixat timp de câteva secunde destul de distrat. Apoi s'a întors în altă parte foarte calm, și a urmat să converseze.

Se poate oare să nu mă fi recunoscut?... „Nu... îmi ziceam... M'a privit fără a mă vedea... Cu toate acestea trebuie să știe că eram acolo...” O clipă, am suferit îngrozitor. Directorul vămei s'a așezat lângă mine și mi-a dezbătut amabilitățile lui obișnuite. Nu-l ascultam de fel. Mă uitam cum generalul de Glory se depărta de cămin, îndreptându-se către sălile de joc. Și am vrut să fii singură cu mine.

N'am reușit să găsesc singurătatea decât cu un ceas mai târziu. Am cerut unuia din sublocotenenții soțului meu să mă conducă pe terasa micului salon; l-am rugat să mă lase acolo, căci sufeream de migrenă... O presimțire mă vestește că va veni și Pierre... După puține clipe am auzit vocea lui răsunând în salon, amestecându-se cu glasul ascuțit al lui Danzat.

Cât voi trăi, îmi voi aminti toate silabele acestei conversațiuni.

„Pe vremea d-tale, generale, tot așa de plictisitor era pe aici? miorlăia Iulia. Căci ai fost în garnizoană în acest oraș?”

— Da, răspunse Pierre... O garnizoană puțin veselă, vă asigur... Cu toate acestea nu am trăit așa de rău. Iubiam meseria mea. Și când cauți bine, găsești oricum să te distrezi.

— Femeile, nu este așa? Ai fost așa dar veșnic acelaș don Juan?

— O! acum m'am făcut cuminte... Trebuie ca întâlnirile pe cari le fac (el sărută mâna lui) să fie prețioase, pentru ca să-mi uit de vrăstă... Pe când eram căpitan, am fost mai puțin pretentios. De fapt, m'am distrat aici, ca pretutindeni.

— O! generale, te rog, făcu dne Danzat, spune-mi numele cuceririlor d-tale. Voi fi așa discretă. Și m'ar amuza atât de mult să știu adevărul asupra matroanelor din partea locului.

— Nu mă vei crede poate, dar așa ceva mi-ar fi foarte greu. Mai adineaura, am trecut

D
S
ne fr
bă s
riile
A
cut
uităr
Se
Sinf
Z
tru E
tană
cea n
tru r
jurm
al că
a fos
mult
paci
ne si
regre
ca un
F
conf
Se
seara
cântă
steag
D
de zi
— ce
frun
ce str
bogat
St
in or
date
pe uli
erau
toți g
șei ste
șipală
La
la loc
său m
moniz
Urme
mului
dealul
rean,
Reuni
in insi
d-ta...
„Treb
deam
—
de un
Pie
„P
dracul
fapt,
fost n
noastr
uitat...
Si
A
T
...
Pe
Pa
de v
dela
(Staa

Să luăm învățătură dela alte popoare, să ne însușim de faptele lor mărețe pentru limbă și neam, îndeplinindu-ne cu toții toate datele naționale.

Atunci greșalele și păcatele noastre din trecut, mai ușor vor putea fi acoperite cu vălul uitării.

Alex. Țințariu.

Serbări în Bocșa-montană

Sfințirea steagului Reuniunii române de cântări și muzică.

Ziua de 29 Septembrie 1912 va rămâne pentru Reuniunea română de cântări din Bocșa-montană un dat memorabil. În această zi și-a scris cea mai frumoasă pagină în anele sale, iar pentru noi Bocșenii și pentru românii din împrejurime, cari am asistat la acest înălțător praznic al cântecului românesc, sărbătoarea de Duminecă a fost o zi, a cărei amintire ne va urmări încă multă vreme. Atâta farmec, atâta mulțămire și pace ni-a picurat ziua aceasta în suflete, încât ne simțim ca sub vraja unui vis frumos, pe care-l regreți atât de mult, după ce a dispărut!... A fost ca un vis, ca o feerie, — pentru noi.

Festivitățile sfințirii steagului s'au desfășurat conform programului stabilit.

Serenada.

Seria festivităților a deschis-o încă Sâmbătă seara, la 28 Septembrie, serenada Reuniunii de cântări și muzică din Bocșa-montană dată nașei steagului st. doamna Iulia Marcu.

După o ploaie continuă de mai bine de o lună de zile, Sâmbătă după amiază — minune de sus — cerul începe a se limpezi și peste frumosul orașel de pe malurile Berzavei, coboară o noapte frumoasă de toamnă, luminată de mândra lună, ce strălucea în toată splendoarea pe un cer senin, bogat brodat cu stele...

Străzile orașelului, atât de tăcute altă dată, în orele de seară, se împopulează în curând, inundate de valuri de oameni. Pe strada principală, pe ulicioare, pretutindeni o lume agitată, în care erau reprezentate toate clasele sociale din Bocșa; toți gravitând spre un singur punct: locuința nașei steagului. Înainte de orele 8 seara, strada principală, pe întreaga întindere, geme de public.

La orele 8.37 m. Reuniunea din Bocșa apare la locuința nașei. Corul întonează admirabilul său motto, compus de d. Dr. Iuliu Marcu și armonizat de harnivul dirigent Ioachim Perean. Urmează apoi neperitoarele perle închinare neamului de maestrul doinei I. Vidu: „Răsunetul Ardealului” și „Negruța”, după cari dirigentul Perean, în termeni mișcători, zugrăvește istoricul Reuniunii în decursul celor 39 ani de existență,

în inspecție pe aceste matroane, cum le numești d-ta... N'am recunoscut măcar o singură figură. „Trebuie totuși să existe vre-o patru-cinci, gândeam eu, pe cari le-am văzut deaproape...”

— Dar numele, generale: îți aduci aminte de un nume cel puțin?

Pierre chibzui o clipă.

„Pe cinstea mea, nu, răspuse el. Să mă ia dracul dacă știu măcar un singur nume. De fapt, nici una din aventurile mele de aci n'a fost notabilă. Și apoi, știi, doamnă, dragostele noastre de căpitan: Cum am plecat, le-am și uitat...”

Si fredonă reirenul:

Allons, chasseur, remonte en Selle
Fais tes adieux
Tout en piquant des deux!...

...In clipa aceea am pierdut eu cunoștința.
Pentru ce mi-am mai revenit în fire?
Pentru ce mai trăiesc?

— „Românul” se găsește de vânzare la chioșcul de ziare dela gara căilor ferate a statului (Staatsbahnhof) din Viena.

relevând meritele prezidentului ei și dragostea ce leagă Reuniunea de familia d-sale, din sânul căreia și-a ales nașa steagului. Urează nașei mulți ani. Corul întonează „mulți ani”, după care doamna Iulia Marcu mulțamește pentru distincție dorind, ca sărbătoarea de mâne să fie un nou îndemn la cultivarea doinei noastre, iar steagul ce stă înaintea sfințirii să fâlfâie ocrotitor de-a supra cântecul străbun.” După încă două compoziții ale lui Vidu, serenada se termină. Coriștii și coristele cu oaspeții sosiți și cu publicul numeros se intrunesc la bererie unde petrec în vie animată până noaptea târziu.

Primirea Reuniunilor cooperatoare și a oaspeților.

Duminecă în 29 Sept., încă de pe la orele 7 și jum. dim. public imens staționează în gara din Bocșa-mont. așteptând Reuniunile de cântări, cari și-au anunțat cooperarea.

La orele 8.30 m. Reuniunea jubilentă în frunte cu prezidentul Ioan Marcu sosește în gară. La sosirea oaspeților corul Bocșenilor întonează motto-ul, iar prezidentul salută cu căldură Reuniunea soră din Reșița-română și pe delegații Reuniunii din Reșița-montană. Cântăreții jubilanți cântă „Mulți ani”. Printr'un frumos discurs dirigentul Marila mulțamește în numele Reșițenilor pentru ospitaliera primire. Corul deale întonează, în semn de răspuns, motto-ul lor.

După cordialitățile primirii, Reuniunea jubilentă, însoțită de Reșițeni și oaspeți pornesc într-o întimpinarea corului din Bocșa-română și Ramna, de sub conducerea părintelui Petru Vuc și a învățătorului Ilieșcu. Întâmpinarea acestora se desfășoară în cadrul aceluiași cordialități ca a Reșițenilor.

Cortegiul la nașa și conducerea ei la biserică

porneste în următoarea ordine:

1. Reuniunea română de cântări din Reșița-română.
2. Corporația industriașilor din Bocșa.
3. Reuniunea de cântări din Ramna.
4. Reuniunea română de cântări din Bocșa-română.
5. Reuniunea jubilentă toate cu drapelele lor.
6. Massele de cetățeni din Bocșa și oaspeții.

Ajunș cortegiul la casa nașei, aceasta condusă de d. advocat și fost deputat dietal Dr. Ștefan Petrovici și încunjurată de dame de onoare, e luată în mijlocul cortegiului și condusă la biserică. Năntea steagului, o domnișoară în costum național poartă pe o periniță o frumoasă panglică albastră, ale cărei aripi, de o parte și de alta sunt ținute de câte o dșoară. Panglica are inscripția brodată în aur: Reuniunii române de cântări și muzică din Bocșa-mont. — Iulia Marcu 1912.

Serviciul divin

este oficiat de P. O. domn protopresbiter Mihai Gașpar asistat de preoții Petru Vuc din Bocșarom. și Iosif Pascu din Fizeș. Liturghia a fost cântată alternativ de corul din Ramna și de corul jubilent, cu atâta cucernicie, care a pătruns sufletul auditorului. Biserica arhiplină, încât surplusul publicului a fost silit să asculte liturghia din curtea bisericii. Pe stradă mulțime enormă, ce așteaptă pornirea procesiunii la locul

Sfințirea steagului.

Sfințirea s'a făcut în piața orașului, în fața perceptoratului pe o tribună improvizată. Preoții ureă tribuna și încep actul sfințirii. După sfințire P. On. d. Gașpar, luându-și de bază lozincă Reuniunii jubilate, rostește o frumoasă predică. Analizează cu mult aparat condițiile, în cari s'a zămislit și dezvoltat doina noastră importantă și semnificația ei specifică pentru noi Români. Mulțamește prezidentului, nașei și dirigentului pentru munca și jertfa adusă Reuniunii. Răspunde d. Ioan Marcu mulțamind preoților celebranți, Reuniunilor de cântări și singuraticilor, cari au contribuit la înălțarea festivității. Nașa leagă apoi panglica pe steagul jubilent și alte trei pe steagurile Reuniunilor cooperatoare.

După baterea cuielor, între cari am remarcat pe cel al I. P. Sale Metropolitului Ioan Meșianu, al P. S. Sale Dnui Episcop Dr. E. Miron Cristea, al mecenatului Stroescu, al nașei, al damelor

de onoare, al Reuniunilor de cântări, al reprezentanților autorităților. — Nașa primește defilarea Reuniunilor de cântări, cari formându-se în cortegiul o conduc cu damele de onoare acasă. Din răscumpărarea cuielor au încurs circa 2500 coroane.

Concertul.

a avut loc în sala bereriei cu concursul Reuniunilor menționate. O sală arhiplină, prestațiuni onorate cu aplauze, animație: iată cadrul în care s'a desfășurat concertul. În deosebi s'a distins corul iubilant la concert, care a făcut uimitoare progrese. Prestațiunile sale ne îndreptățesc a spera, că corul bocșenilor în curând se va avânta între cele mai fruntașe Reuniuni de cântări. După concert a urmat danț.

O mică paranteză.

Serbările au fost salutate în termeni călduroși de: Prezidentul Asociației Andrei Bărsean, Reuniunea de cântări din Lugoș de Drii Branice și Brediceanu, cav. A. Diaconovici din România fiul Bocșei, protopopolul Brașovului Dr. Saftu, judele de tablă Traian Popescu, judele reg. Dr. Șteafn Godean etc.

Cuvânt final către corul jubilent.

Adumbriți de mândrul vostru steag, cu frumoasa voastră lozincă, închinați-vă cu cucernicie la altarul sfânt al doinei românești, căci cu ea ni-am născut, cu ea am străbătut veacuri multe de urgie și prin ea ne afirmăm ca Români. Căci

„Un neam întreg s'aprinde
„De focul sfânt ce-l porți în sân,
„Iar tremuru-ți cuprinde
„De veacuri dorul de Român!
„Vestește, Doine, pe-ai tăi fii
„Prin munți și codrii și câmpii!

Iosif Miclea.

Correspondențe.

Din Șeica-mare.

S'a scris mult, chiar și în ziarul „Românul” despre stările triste din Șeica-mare. S'a știu încercăturile cu băncile, anume căderea „Racoțanei” și înființarea prin fesiune a „Ajutorului”, încercături isvorite numai și numai din interes pur material. Urmarea acestor neînțelegeri a fost neașteptat unor patimi așa de grozave între domnișii inteligenți din Șeica-mare, încât nu aveau ochi să se vadă. Interesele acestora din interes pur material, au pus apoi stavilă orice manifestări culturale românești în acest centru, cu o inteligență română frumoasă. Mai mult, și ceace au avut au pierdut. Au pierdut o școală românească și asta din cauza unui învățător, a împedecat orice lucrare a părintelui Morușca, întru susținerea școlii amintite. Aceste și alte multe, m'au silit a crede, că nici când nu-i voi mai vedea împreună. Dar m'am înșelat! Hărtuilele au continuat și continuă și acum între d-lor și totuși iată-i împreună în sara de 29 Septembrie și oare unde? La petrecerea săsească din Șeica-Mare. Da, sau dus cu toții pare că sau înțeles! Sau dus cu toții, pentru că să asculte o pianistă slabă și o cântăreță și mai slabă, cari ne mai putând trăi la oraș, sau refugiat la sate.

Știe toată lumea, ce prieteni buni avem noi Români în conlocuitorii noștri sași; dar mai bine o știu aceștia, ceice locuiesc într-o comună cu ei. E cunoscută tuturor Românilor din ținutul acesta părerea „bischof”-ului săseș despre noi Români, părere exprimată cu ocazia turneului său de sășă-vară. Din întâmplare l'am auzit și eu vorbind, am auzit vorbele murdare, pe care le arunca fără nici o rușine asupra poporului nostru român, prezentându-l ca pe cel mai barbar popor din polișta Ungarie, și vorbirea lui era întreruptă de nesfârșite „hoch”-uri, semnul aprobării conaționaliilor săi.

Știe tot ținutul, apoi, actul de cea mai barbară samavolnicie săvârșit de pretorul Schuller în comuna Calvasăr din imediata apropiere de Șeica-mare, înfundând în postul de vice-notar, creat cu multă greutate de vrednicul preot Deac, pe încarnatul sase Hiedrich, ales printr'un singur vot, dat din partea notarului Varga din Șeica-mare. Comuna e curat românească. Români, necandidân-

du-le român, au părăsit alegerea, apoi au apelat-o. Laudă se cuvine călvărăsenilor și părint-lui lor sufleteș pe care îl ascultă.

Oare toate acestea nu le știu și domnii inteligenți din Șeica, cari au luat parte la petrecerea săsească? Și și-au petrecut foarte bine, căci chiar unul dintre d-lor a avut curajul a-mi spune, că am făcut foarte rău, că nu am mers și eu. Și nici nu se poate altcum, deoarece și dacă nu și-au petrecut bine cu Sași, acolo au fost Ungurii dala „po-ta-mester” până la cel din urmă boctăr.

În urma acestora trebuia să constat cu durere, că Românii inteligenți din Șeica-mare sunt mai însuflețiți pentru a auzi o cântăreață străină decât pentru cele mai mărețe scopuri naționale, și că la asemenea ocazii se pot vedea unii pe alții.

Lăsați d-lor pe Sași și pe Unguri, cari sunt dușmanii noștri, și cugetați-vă la Vlăcu al no-ru, care construște aeroplanul Nr. III, cugetați-vă la fondul ziaristilor și la alte nenumărate instituții culturale, cari așteaptă sprijinul d-voastre. Fiți siguri, că chiar și banul d-voastră se va simți mai bine în locurile amintite, decât în casa Sașilor, cari au destul, și cari râd de d-voastră văzându-vă așa resfițați.

Oare nu v'ați putea aduna tot așa la o petrecere românească, a cărei lipsă se simte de mult în Șeica-mare?

„Correspondent”.

Starea culturală pe valea Hașdații.

Azi, când în lumea apusună, toate păturile societății, tind spre a avea societăți culturale cât mai bine organizate, desigur, că încercările în această direcție și la noi sunt de mare însemnătate, mai ales în locurile acoperite de negura trecutului întunecos, unde succesele sunt mai greu de secerat.

Nu de puțină însemnătate sunt încercările grele înconunate cu succes ale o. d. Ioan Băbuș protopopul Indoului, de a face lumină într-un ținut, care deja se scufunda în negura neștiințe, într-un ținut unde numărul analfabeților în loc să scadă creștea mereu pe „Valea Hașdații”. În timpul scurt de abia trei ani, de când a venit între noi prin muncă încordată, nu cu puțină greutate și-a realizat o parte frumoasă din visul d-sale. La străduința d-sale s'a înființat un nou despărțământ al „Asociației”, despărțământul: Iara, care muncește din răspuțeri pentru luminarea poporului, ținând cu ocaziunea adunărilor sale: serate literare, teatrale, muzicale etc., atrăgând prin programele bogate și bine alese publicul din depărtări. Tot la stăruința d-sale s'a înființat banca filială „Arieșana” de mare însemnătate din punct de vedere al economiei naționale.

O adevărată revoluție a produs în presa soviniștă maghiaro-jidană petrecerea declamatorică-teatrală aranjată de acest despărțământ în luna aceasta cu ocaziunea adunării generale. Șovinștii dela fituicile jidovești nu au putut fi în liniște, până nu au alarmat lumea, că iată spiritul românesc pătrunde în așezămintele lor culturale, cultura română se propagă din localul „Casin-i maghiar” din Iara, „a magyarság védő bástyájából”, cum o numeau.

Un succes al Românilor, desigur datorit dlui avocat Dr. Ioan Giurgiu, care cu un adevărat zel apostolic a făcut propagandă ca „Asociației” să pătrundă și în locurile acestea tot mai adânc în inima poporului, să câștige tot mai mulți membri în aceste regiuni întunecate, dându-și concursul și la aceasta adunare. D-sa a ținut la adunare o prea frumoasă disertație despre cel mai popular poet, poetul țărănimei: Coșbuc, arătând însemnătatea literară a marelui poet și influința ce a exercitat-o opera-i măiastră asupra tuturor păturilor societății. Tot d-sa a cetit seara o prea interesantă conferință: „Trecutul, prezentul și viitorul femeii”.

S'a jucat apoi piesa teatrală: „Cu voia d-tale” de către I. Belo, P. Feneșan teologi, M. Irimie inv. și d-șoara Elena Stan, achitându-se de rolurile lor cu deplin succes. A cântat la pian d-șoara Hortenzia Bucur, cu un simț adevărat artistic, sau declamat poezii, sau predat monologuri, dialoguri, fiindu-se programul abia seara tâziu la 11^{1/2} lăsând în inimile tuturor cea mai mare mulțumire și regretul, că sau și sfârșit aceste momente culturale, iar în dușmanii noștri desiluzii și adâncul regret, că aici în masa aproape compactă a Românilor, nu și pot întări lagărul distrugător făcându-i să turbe de năcaz, că ne trezim și noi și să strige în lumea largă, că le pângărim altarul cultural.

P. F.

Agravarea situației în Balcani.

O zi critică. — Vestii alarmante. — Succesul acțiunii contelui Berchtold. — Acțiunea Franței. — Presa bulgară și atitudinea României. — Serbia cere sprijinul Austro-Ungariei? Mobilizarea în Creta.

Arad, 5 Octomvrie.

În situația balcanică extrem de încordată se așteaptă pentru azi o turnură decisivă. Se crede, adevărat, că ambasadorii celor patru regate balcanice vor preda azi Turciei ultimatul alianței balcanice. Poarta, firește, va respinge ultimatul acesta și, deci, dela momentul acestei respingeri începerea fațășă a ostilităților se apropie cu pași foarte repezi. Puterile vor lua toate măsurile necesare în privința împiedecării, ori baremi a localizării războiului. De curând ministrul de externe cont. Berchtold a fost într'o audiență lungă la M. Sa monarhul.

Un diplomat inițiat a făcut interesante declarații despre atitudinea Rusiei și despre intențiunile monarhiei austro-ungare. Austro-Ungaria — a spus diplomatul — nu va începe războiul în Balcani, însă interesele ei importante îi impun să fie pregătită pentru orice eventualitate. Între altele monarhia austro-ungară are și un important interes de caracter strategic: să cuprindă platoul de-a-supra orașului Cattaro, azi în proprietatea Muntenegrului, care punct e de-o mare importanță strategică și câtă vreme acesta va fi în mână străină el este o vecinică primejdie pentru Austro-Ungaria.

De altă parte, dorința Rusiei este: formarea unui regat slav de sud în Balcani, sub influința, firește, a Rusiei, deschiderea Dardanelor și prefacerea Constantinopolului în port liber.

E mare întrebare însă dacă chestia balcanică se va putea rezolvi în felul acesta.

Din obscuritatea presupunerilor și a combinațiilor se desprinde azi în modul cel mai hotărât planul unei acțiuni, care ar fi foarte potrivită pentru împiedecarea războiului.

Germenele acțiunii este de altfel mult comentată acțiune a contelui Berchtold, primită cu multă neîncredere și teamă la Constantinopol și Petersburg. Un mare bărbat de stat însă, Poincaré, a înțeles că singura piedecă a unei acțiuni norocoasă de pace este neîncrederea reciprocă dintre Austro-Ungaria și Rusia. Deci, el, Poincaré, voește să împace interesele acestor două puteri în baza planului contelui Berchtold. Planul acesta îndreptățește la o soluție norocoasă, dar cu toate acestea el nu e motiv ca monarhia noastră să aștepte cu brațele încrucișate încurcarea tot mai tare a țărilor în Balcani.

Suntem informați, că generalii încredințați cu comanda corpurilor în curând vor fi numiți în mod definitiv în această calitate și, că în arsenalul de marină din Pola se fac mari pregătiri pentru ca evenimentele să nu găsească nepregătită flota monarhiei noastre. Se vorbește, că în cazul izbucnirii războiului, *Austro-Ungaria va transporta cinci corpuri de armată în apropierea teatrului de război și, că imediat și România ar începe să mobilizeze.*

Situația în Balcani se agravează tot mai mult. Dela granițele sârbo-turcă și turco-bulgară sosesc știri înspăimântătoare despre

primele ciocniri între trupele inamice. Oficiile desminte aceste știri, însă e mai ca sigur, că ele sunt adevărate. Populația din Belgrad, Sofia și Filipopol terorizează și pe reprezentanții diplomației ai Turciei iar autoritățile locale nu iau nici o măsură pentru apărarea siguranței personală a ambasadorilor și consulilor. Tot astfel se întâmplă și în Grecia, care numai în război crede a-și putea găsi norocul. Dimpotrivă, cel mai pacinic este Muntenegrul, care, așa se vede, respectă foarte mult cuvântul Rusiei.

Serbia cere sprijinul Austro-Ungariei?

Vien. — *Primul ministru sârb Pasici a declarat ziarului „Neue Freie Presse” că dacă Turcia nu va satisface cererile Serbiei atunci toată Europa va fi de partea statelor balcanice cu cât mai mult cu cât ele nu vor cuceri teritoriale. Serbia, spune Pasici, așteaptă cu deosebire dela Austro-Ungaria a cărei interese nu sunt amenințate de nici un stat balcanic și care a emis cea dintâi idee a reformelor câștigându-și astfel simpatia popoarelor balcanice, nu-i va face greutatea ci va sprijini cererile îndreptățite ale Sârbilor. În acest caz Austro-Ungaria își va atrage simpatia popoarelor balcanice cari îi vor fi pentru veci recunoscătoare.*

Presă franceză și situația în Balcani.

Paris. — Ziarele se ocupă cu multă aprindere de situația din Balcani. Presa franceză atrage atenția asupra acordului dintre statele balcanice și spune că ele se vor dușmăni mai târziu la împărțire.

Într'un articol din „L'Humanité” Jaurés se întreabă dacă statele balcanice vor să declare într'adevăr războiul, vor numai să-și procure muniții sau vor numai să alarmeze Europa și Turcia. Gesturile acestea sunt foarte neprevăzătoare și chiar dacă statele balcanice vor reuși li se deschid încă foarte mari greutatea. Vor statele balcanice toate deodată, să cucerească tronul din Constantinopol?

Neutralitatea marilor puteri.

Viena. — Ziarul „Neues Wiener Tageblatt” anunță din Petersburg că în cercurile politice rusești se mai crede că pacea va fi menținută. Marile puteri au destule mijloace ca să intervie în mod energic. Dacă războiul va fi declarat, neutralitatea marilor puteri este dinainte asigurată. Se crede că războiul nu va dura decât foarte puțin. Societatea panslavistă a decis să ajute materialicește pe muntenegri.

Agitația macedo-bulgarilor.

Sofia. — Comitetul executiv al societăților macedo-bulgare a organizat o manifestație de stradă impunătoare. Manifestanții au făcut ovațiuni în fața palatului regal, cercului militar, consiliului de miniștri și legațiilor Serbiei și Greciei.

Tulburări în Varna.

Constantinopol. — În ministerul de interne a sosit știrea că Bulgarii din Varna au înscenat tulburări împotriva Turcilor și voiesc a-i constrînge pe mohamedani a purta pălării în locul fesurilor. Mai mulți Turci au fost răniți grav. În Aili au fost omorîți patru Turci.

Serbia și Bulgaria nu se mai poate întoarce.

Belgrad. — Un distins diplomat austriac a făcut următoarea declarație, spunând că pacea nu mai e posibilă: Bulgaria și Serbia au mers

prea departe, însuflețirea e la așa un grad în ambele state, încât izbucnirea războiului e inevitabilă. Ambele state au făcut cu mobilizările cheltuieli teribile încât nu mai pot retira. Nu trag la îndoială că Pașici și Geșow mai bucuroși ar menține pacea, dar situația e de așa încât războiul e inevitabil. Turcia nu poate da în grabă autonomia și statele balcanice nu se vor putea liniști. Foarte probabil că izbucnirea războiului e iminentă în ori ce moment.

Serbia desminte ultimatul.

Belgrad. — Agenția telegrafică ungară anunță: Ministrul de externe sârbesc l'a rugat pe corespondentul nostru a desminti urgent și a constata că afirmațiunile după care ministerul de externe ar fi dat informații referitor la ultimul, precum și știrea că la Belgrad ar fi sosit din Constantinopol o comisiune specială de 6 membri, ca să înceapă tratative cu guvernul sârbesc, nu sunt adevărate.

Tactica statului major turcesc.

Colonia. — După știrile sosite din Constantinopol statul major turcesc va urma tactica că față cu Grecia, Sârbia și Muntenegru se va pune în defensivă, iar împotriva Bulgariei va începe o acțiune ofensivă. Forțele armate turcesti numără de prezent la Adrianopol la 250.000 soldați.

Presă bulgară și atitudinea României.

Sofia. — Ziarul democrat „Preporetz” apărut târziu seara, într-o singură pagină, vorbind despre momentul actual, spune următoarele cu privire la România:

„Până acum Bulgariei îi era teamă de România; acum însă s'a dovedit că România nu și schimbă tradițiile sale, că România nu e statul care să poată lupta împreună cu Turcii împotriva fraților săi bulgari. Regele Carol al României, dovedit că el a rămas eroul strălucit dela Grivita și Plevna”.

Mobilizare.

Viena. — Locuitorii insulei Creta se pregătesc să trimeată sub steagul grecesc voluntari pe câmpul de războiu. Guvernul cretan a mobilizat 5 contingente. Domnește în toată insula o însuflețire neobișnuită.

România a promis sprijin guvernului turc?

Londra. — De câteva ore guvernul turc întreține un viu schimb de depeși cu guvernul român. Se afirmă că România a promis Turciei sprijinul său în cazul unui războiu.

Berlin. — La bursa din localitate se răspândise astăzi șvionul că România va obține un mandat din partea Europei pentru o intervenție, menită a ține statele balcanice în șah.

Tratativele pentru o conferință internațională.

Londra. — O agenție telegrafică afirmă — știrea a fost reprodușă de mai multe ziare — că Turcia ar fi început tratativele cu puterile în vederea convocării unei conferințe internaționale.

Mai nou

Armata sârbească a intrat în Novibazar?

Serajevo. — La Valjevo și Musice o divizie a armatei sârbești în număr de 15.000 soldați cu 10 tunuri de munte au intrat în sandjaciul Novibazar. Mohamedanul din sandjaci se refugiază în Bosnia, la vre-o 200 au sosit la Serajevo.

Mesajul de tron bulgar.

Sofia. — Azi s'a deschis sesiunea sobraniei. Regele Ferdinand în mesajul de tron a accen-

tuat că mobilizarea generală și proclamarea stării de asediu a fost inevitabilă.

Dvoastră — a spus regele — sunteți chemați să aprobați ucazul de proclamare — stării de asediu pe baza articolului 7 din constituție și să hotărâți asupra măsurilor legislative de cari are lipsă patria între împrejurările grele de azi. În convingerea că veți aduce un serviciu folositor statului bulgar, cer binecuvântarea lui Dumnezeu pentru Dvoastră”.

Spiritele sunt cuprinse de o însuflețire și seriozitate de nedescris.

Deschiderea scupștinei.

Belgrad. — Azi înainte de amiază la 9 ore s'a deschis sesiunea extraordinară a scupștinei. Regele Petru în mesajul de tron a expus că relațiile dintre Serbia și marile puteri sunt desăvârșit liniștitoare, Turcia singură a provocat evenimentele obvenite și Serbia a fost constrinsă a mobiliza. Dar noi cu bărbăție vom privi în fata evenimentelor.

Moștenitorul de tron grecesc pe câmpul de războiu.

Athens. — Moștenitorul de tron al Greciei nu așteaptă sosirea acasă a regelui Gheorghe ci va pleca mâine pe câmpul de războiu și va prelua comanda supremă asupra armatei.

Athens. — Situația e foarte gravă. Ciocnirile războinice se consideră de inevitabile mai cu seamă dacă Turcia va încheia pace cu Italia — ceea ce se așteaptă în tot momentul. Moștenitorul tron va lua comanda supremă asupra armatei. Camera a fost convocată, ca să investescă guvernul cu plenipotența necesară și pentru votarea cheltuielilor de mobilizare.

Atitudinea României.

București. — România în caz de război va urma întru toate atitudinea marilor puteri și numai în caz dacă Bulgaria ar învinge, va cere recompensație.

Alarma de mobilizare în Hodmezővásárhely și Szabadka?

Hodmezővásárhely. — Primarul orașului Mihai Juhász a primit azi încuștințarea intimă că ordinul de mobilizare e iminent în orice moment, și sunt deja de acum a se lua toate măsurile necesare. Primarul îndată după primirea încuștințării a luat toate măsurile necesare în absența șefului dela secția pentru afacerile militare.

Szabadka. — În oraș s'a răspândit vestea că toți medicii în rezervă din oraș au fost chemați în serviciu militar. Ei au fost împărțiți la spitalul militar din Neoplanta. În zilele cele mai apropiate vor trebui să plece. Știrea a produs mare neliniște în oras.

Aviz

Avizăm abonații noștri că expediția ziarului „Românul” am transformat-o și în viitor foaia se va trimite după sistemul nou folosit și la foile mari din Budapesta și străinătate.

Deoarece aceasta transformare a reclamat o muncă uriașă și credem că s'au strecurat și unele greșeli la adrese, rugăm abonații cari nu primesc ziarul, sau primesc greșit să binevoiască a ne aviza despre aceasta ca să putem îndrepta momentan greșala comunicându-ne totodată și adresa completă la care trebuie să se expedeze ziarul.

Adm. ziarului „Românul”.

Catastrofa de pe Dunăie.

București, 21 Septemvrie v.

Împăratul Austro-Ungariei, luând parte la doborârea armatei române pentru groaznică catastrofa întâmplată șalupei „Trotus” a adresat următoarea telegramă:

Majestății Sale Carol I Rege al României.

Castelul Peles.

Cu cea mai adâncă părere de rău am aflat despre înspăimântătorul accident ce s'a întâmplat canonierei Tale „Trotus” și în urma căruia au pierit nu numai bastimentul dar și un însemnat număr de ofițeri ce se aflau pe bord. Adânc mâhnit de această întâmplare nenorocită care m'a sguudit, Te rog din suflet să fii incredințat că împărtășesc din adâncul inimei doliul Tau pentru pierderea ce a suferit armata și marina Ta prin moartea ofițerilor și soldaților făcându-și datoria cu eredință.

Franz Joseph.

Regele Carol a răspuns:

Majestății Sale Împăratului și Rege

Viena.

Căldurosă și cordială parte pe care O ței la nenorocirea zguduitoare și dureroasă care a răpit armatei Mele un mare număr dintre cei mai bravi ofițeri ai ei, mă mișcă foarte adânc și-mi dovedește din nou simțimentele de iubire și viul interes pe care ni-l arăți în orice împrejurare. Cuvintele Tale de mângâiere vor fi primite de poporul Meu cu sinceră recunoștință și vor lăsa o impresie veșnică. Pentru armata Mea și pentru cei rămași în urma morții ofițerilor în exercițiul funcțiilor lor, via parte ce ței este un adevărat balsam în momentul acesta de dureroasă încercare care ne învăluie în doliul cel mai adânc. Îți exprim încă odată cea mai cordială mulțumire pentru călduroasa Ta simpatie care ne face tuturor bine.

Carol.

Ziarele vieneze sunt informate că ministrul de război al Austriei, în urma nenorocirii de pe Dunăie a șalupei „Trotus”, a trimis ministrului român de război, o foarte călduroasă telegramă de condoleanțe.

Regretele Rusiei.

Excelența Sa Schebeko, ministrul Rusiei în București a trimis o scrisoare dlui Titu Maiorescu, președintele consiliului și ministrul de externe, prin care își exprimă regretul său pentru nenorocirea de pe Dunăie. În scrisoarea trimisă Excelența Sa Schebeko, asigură pe d. prim ministrul Maiorescu de o deosebită simpatie pe care poporul rus o are față de Români.

Parastas pentru victime.

Miercuri dimineața s'a oficiat la catedrala episcopală din Galați un parastas pentru ofițerii și soldații căzuți victime catastrofei dela Hârșova. Serviciul divin a fost oficiat de însuși P. S. Sa episcopul Nifon al Dunării de jos, înconjurat de tot clerul episcopal.

P. S. S. episcopul a rostit o cuvântare spunând că moartea ofițerilor și soldaților căzuți victimele năprazniciei catastrofe, trebuie privită ca o moarte eroică. D. contra-amiral Eustațiu în numele marinei, exprimând păreri de rău pentru pierderea ce suferă armata noastră, și pentru pierderea suferită de familiile victimelor.

Șalupe scufundată în urma groazniciei catastrofe dela Hârșova a fost găsită și scoasă la suprafața apei de către drajdele portului Constanța și de scafandrieri. Șalupe s'a găsit la 8 metri mai în jos de nivelul apei și la 200 metri mai în jos de locul în care a avut loc accidentul. Toate cadavrele ofițerilor înecați s'au găsit în cabine.

NEUMANN M.

erolitor pentru haine de bărbați
furnizor al curții imp. și reg.

Magazin de haine pentru bărbați,
:: pentru copii și pentru femei ::

ARAD

№ 202

Mărfuri excelente.

Despărțământ special pentru comenzi după măsură.

INFORMAȚIUNI

Arad, 5 Octomvrie 1912.

Știri personale. P. S. Sa episcopul Ion I. Papp al Aradului a plecat azi la Dorgoș (com. Timișului), unde mâne Duminecă va va sfinți noul lăcaș dumnezeesc. In suita P. S. Sale e și părintele protosincol Roman R. Ciorogariu.

Budapesta pentru biserica ort. română. Din Budapesta primim știrea, că primăria orașului a susceput în bugetul său pe anul viitor suma de 600 cor. ajutor pe seama bisericii ortodoxe române din Budapesta. Acesta este primul ajutor pe care Budapesta îl dă bisericii noastre de aci.

Starea sănătății dlui Iosif Gal. Azi s'a răspândit în Budapesta știrea, că d. Iosif Gal, membru al casei magnatilor, s'ar afla pe moarte. Corespondentul nostru s'a prezentat la locuința dlui Gal, unde i-s'a spus, că în zilele din urmă, ce-i drept, starea sănătății inspira serioase temeri, acum însă ea se ameliorează în mod îmbucurător.

D. Antoniu Mocioni a primit concesiune dela primăria orașului Budapesta pentru a clădi o casă cu 5 etaje în strada Baross. Aceasta e a șeasa casă în Budapesta, care este proprietatea membrilor familiei Mocioni.

Viriliștii români din com. Sălaj pe anul 1913. Gheorghe Pop de Băsești, mare proprietar în Băsești; Dr. Gheorghe Pop, avocat în Zălau; Andrei Cosma, director de bancă în Șimleu; Teofil Drăgomiș, proprietar în Lupoaia; Florian Cocian, avocat în Domnii; Gherghe Filep, proprietar în Santău; Dr. Alexandru Pop, avocat în Ceh; Vasiliu Mica, proprietar în Someșodor-heiu; Dr. Ladislau Gyurkó, avocat în Jibou; Dr. Mihai Pop, avocat în Ceh; Petru Pop, preot în Băbta; Vasiliu Gavriș, preot în Odești; Vasiliu Rob, notar comunal în Borlea; Alexandru Sima, preot în Periceiu; Mihai Pop, preot în Cuceu; Laurențiu Bran, preot în Someșăplac; Vasiliu Pop, preot în Oarța de jos; Demetriu Rugan, proprietar în Cehal; Vasiliu Pustai, proprietar în Seuca.

Seara de cunoștință a tinerimei din Budapesta. Ni se scrie: Urmând un vechiu obicei al centrelor studențești, conducătorii societății „Petru Maior” au convocat tinerimea studiosă din Budapesta la o întrunire intimă de cunoștință.

Intrunirea tinerimei a trecut peste cadrele obișnuite, ea a fost o vie și grandioasă manifestație de solidaritate și conștiință națională. Sala cea mare dela „Sas kör” (unde mai zilele trecute a făcut fostul secretar de stat Deesy destăinuirile sale senzaționale, în fața studenției maghiare, despre defraudarea celor 4 milioane bani publici.) a fost tixită de universitari. O animație rară dominează și discuții interesante se țin în toate părțile... Președintele societății „Petru Maior” ocupă locul dela fruntea mesei împreună cu simpaticele medic din Budapesta dl Gh. Bilașcu și cunoscutul publicist Ioan Duma. Dl Căliman saltă pe cei prezenți și în special pe oaspeți, cărora li se fac ovatiuni călduroase. Indeamnă apoi tinerimea în câteva cuvinte să sprijinească unica societate academică românească din Budapesta. Următorul orator, care adresează tinerimei câteva îndemnuri bune, este dl Bilașcu și precum ne mărturisește dsa, „a luat parte de 25 de ani la toate seratele de cunoștință ale tinerimei române”, ne atrage atențiunea asupra faptului, că la prima seară de cunoștință numai 8 universitari luaseră parte și azi sunt cel puțin 250 de voinici în fața lui „speranța neamului”. Cuvântarea d-sale este primită cu mare însuflețire. La propunerea dlui Stoica întreagă sala se ridică și din sute de piepturi oțelite izbucnește sublimul nostru imn național. Aici în mijlocul lumii străine, fiii unui popor oropsit și amărit de nelegiuirile veacurilor dau o dovadă atât de strălucită despre sentimentele lor naționale... Urmează apoi toastele ocazionale, producând și ele viu interes. Și aș fi sfârșit (E 265-10)

raportul meu. Dar sunt două momente remarcabile, a căror însemnătate nu pot să o accentuez destul.

Si anume, dlui Ioan Astăluș și Moise Baltă au lansat o listă de subscriere, pentru membrii soc. „Petru Maior” și momentul bine potrivit ne asigură un rezultat neașteptat în urma faptului, că vom avea cu cel puțin 100 de membri mai mulți, ca în anii trecuți.

Nesțind aproape de nimeni, afară doară de vre-o câțiva prieteni mai intimi s'a prezentat la această convenire românească și un student maghiar, care simpatizează din toată inima cu mișcările românești, e încântat de lupta eroică al acestui popor tinăr și a venit cu drag în mijlocul nostru. Este primul maghiar, care s'a ridicat, la auzul imnului nostru, ascultând cu admirație cântarea entuziastă a noastră.

Arad Cazl.

Localul nostru de întâlnire în Arad. Vestim publicului nostru din Arad și provincie, că tradiționalul nostru loc de întâlnire cafe-neaua „Vas” din Arad e restaurat în chip splendid, încât în privința confortului modern cu drept cuvânt se poate socoti între cele mai moderne cafele din Budapesta. Noul local are și un elegant hotel restaurant și acesta în chip splendid, având odăi elegante mobilate și foarte confortate. Incălzire centrală. In noua cafenea — care s'a deschis azi sub firma „Cornul de vânătoare” — se găsește toate revistele din străinătate precum și toate ziarele românești și străine. Zilnic muzică bună. Intregă clădirea e restaurată radical și și restaurată cu mobilierul cel mai modern. Conducerea localului o are d. Ludovic Nagy, un bărbat care se bucură de un frumos prestigiu între cafegii din Arad. Noul local al dlui Nagy este singurul în felul lui în orașul nostru, având restaurant, cafe-neaua și hotel.

Ieri seara proprietarul d. L. Nagy a dat o cină bogată la care au fost invitați prietenii și cunoscuții d-sale precum și ziaristii din localitate. În cursul mesei a domnit o animație foarte veselă și s'au rostit mai multe toasturi în cinstea proprietarului și a comercianților și industrieșilor, cari cu atâta specialitate au săvârșit transformarea radicală a cafenelei.

Deschiderea sărbătorească a cafenelei și hotelului „Cornul de vânătoare” a avut loc azi seara. O muzică aleasă a desfătat numerosul public care s'a prezentat la deschiderea elegantului local.

O faptă condamnabilă Ni se scrie: Reprezentanta comunală din Doloave, în adunarea sa generală anuală, ținută nu de mult, după o desbatere lungă și agitată a hotărât statificarea tuturor școalelor comunale, 11 la număr, acceptând în întregime toate condițiile ministeriale cu privire la statificare. Pentru statificarea școalelor a fost și o parte a inteligenței din numita comună, în frunte — între alții și cu preotul român Marcu Boldovina, la a cărui propunere s'a adus acum numita hotărâre „patriotică” cum o numesc foile maghiare din Panciova.

E superfluu a se vorbi aici despre chemarea și deosebirea ce este între școala de stat și între școala comunală — aici la noi în fostul confiniu militar nu sunt școli confesionale, ci numai comunale și de stat, școalele comunale au înlocuit, în parte, pe cele confesionale — e însă nespus de condamnabil că un preot român, care de altcuntru absolut nu e avizat la congruă, prin astfel de fapte luptă împotriva intereselor naționale ale neamului său. Frunză.

Un succes al aviatorului Vlaicu la București. Alaltăieri, după ce s'a experimentat pe câmpul de aviație dela Cotroceni, aparatul Coandă-Bristol, care s'a dovedit de excelent — a executat câteva sboruri pe aeroplanul său și aviatorul

Aurel Vlaicu. Iată ce scrie un ziar din Țară despre sborurile lui Vlaicu:

Dl Aurel Vlaicu, cunoscutul nostru aviator, care a venit să participe cu aparatul d-sale la manevrele regale, a făcut și d-sa câteva sboruri, cari au umit și îngrozit în același timp publicul. Pe dl Vlaicu nu l'au mai văzut sborând de astă primăvară. De atunci și până acum, în urma concursului dela Viena și a sborurilor din Ardeal, a devenit un pilot, care și conduce mașina cu o siguranță și îndrăzneală uimitoare. Cu noul tip „Vlaicu Nr. 2”, ridicarea dela pământ s'a făcut aproape pe loc, imediat dela pornire. La o înălțime de vre-o sută de metri a executat niște virajuri surprinzătoare. Apoi oape pe loc își întorcea aparatul la dreapta și la stânga, dându-ți impresia de jos că se dă peste cap. Publicul deasupra căruia evalua a avut în câteva rânduri momente de spaimă, crezând, că aeroplanul se prăbusește deasupra lui. Cu toate acestea, după fiecare viraj făcut în asemenea condițiuni de îndrăzneală, aparatul își relua planarea lână.

Teribilă catastrofă în Maramurăș. Din Sighetul Maramurășului se telegrafiază că la Câmpulung (în comitatul Maramurăș) s'a petrecut o teribilă catastrofă: 30 muncitori agricoli, bărbați și femei voră să treacă cu o barcă mare riu Tisa, care acum e umflat tare din pricina ploilor. Din cauza marelui furtuni însă ce băntuia, barca se rătoarnă pe la mijlocul Tisei și toți cei aflați într'ansa căzură în apă, 9 dintre ei își putură salva viața prin înot: ceilalți 21 se înecară.

x Németh și Király, eroitorie pentru domni Cluj, str. Kötő 5, anunță on. public român din loc și împrejurime, că au sosit stufe indigene și străine, pentru sezonul de toamnă și iarnă. Pardesii, paltoane se pregătesc pe lângă prețuri acomodade, conform model. Rugăm on. public pentru sprijinirea și mai departe.

x Pianul este, probabil, singura marfă cumpărarea căruia reclamă mai multă precauțiune din partea cumpărătorului. Ceea ce e și foarte explicabil, deoarece pianul este decorul cel mai frumos, mai folosit și mai prețios al casei. Dreptaceea o consult să se cumpere dela firme demne de încredere. O astfel de firmă este firma Triska I. fabrică de pian, în Cluj-Kolozsvár, pe care o și recomandăm on. noștri cetitori. Acei cari se provoacă la ziarul nostru li se dă favor.

x Cuptoarele „Cora” reclamă puțin material de încălzit. Cuptoarele acestea precum și alte cuptoare bune și vetre de fier se vând cu prețuri ieftene la ferăria Pöhm János, Arad, piața Libertății (Szabadságtér). (P. 427-20).

Ultima oră

Monarhia a permis trecerea materialului de războiu pe seama Serbiei și Bulgariei.

Budapesta, 5 Oct.

Guvernul sârbesc a cerut guvernelor monarchiei noastre să permită trecerea a 1200 vagoane material de războiu pe liniile ferate ale monarchiei. Bulgaria a cerut și ea să i se permită trecerea a 189 vagoane material de războiu. Guvernele monarchiei a încuviințat ambele cereri.

Demisia guvernului român.

București, 5 Oct.

Ministrul președinte d. T. Maiorescu a prezentat Maj. Sale regelui demisia întregului guvern. Sunt mari nădejdi pentru reușita unei concentrări. Ca viitor prim-ministru se amintesc numele dlor P. Carp și T. Ionescu.

Rusia nu se amestecă în acțiunea balcanică?

Petersburg, 5 Oct.

Kokovcev, ministrul președinte al Rusiei, în călătoria sa spre Varșovia va inspecționa trupele Rusiei. El a declarat unui ziarist, că Rusia nu se va amesteca în acțiunea balcanică și, că ea nutrește numai aspirațiuni de pace.

Clădire de pereți despărțitori

SPECIALITATE: Pereți Lugino, fără găuri și orice alte soiuri de pereți.

societate cooperativă. Birou central: Budapesta VI, Nagymező-u. 19. Telefon 126-41. Mare magazin de plăci uscate de ghips.

Cronica feminină

Lectura femeilor

De Marcel Prévost.

Un vraf întreg de scrisori dela frumoasele mele cetitoare mă asteaptă acasă, pentru ca să le răspund. Toate, dar toate, doresc să știe, ce cărți să citească și în ce ordine.

E ciudat semnul acesta pentru o vreme, în care se pare că nu se prea citește, dar în care cu toate acestea se citește mai mult ca ori când, însă fără nici o rânduială: ziare, reviste, cărți ieftine și volume din bibliotecile de împrumut. Se pare că vremea bibliotecilor scumpe, cu tipărituri rare și învâltori originale a trecut de mult.

„Contemporanii” noștri vreau înainte de toate texte multe, numeroase, și — dacă-i cu putință — chiar și cu ilustrații.

Dar această devorare fără nici o alegere a produselor literare fără valoare, are și partea ei bună. Cetitorul de rînd își cultivă prin aceasta — deși cu mult mai încet — mințile și gustul. După ce a citit odată zilnic un număr de reviste sau de fișuice, cu vremea va simți necesitatea să-și spiciască lectura sa, să și-o cearnă.

Doar fiecare om are predilecție pentru anumite subiecte și pentru anumiți autori. Fie cât de naivă predilecția, cât de curioasă această selecție, cu însă o prefer șovăielii, dar mai ales lenei spirituale. Alegerea și predilecția aceasta sunt a doua etapă a maturității spirituale; prima a fost devorarea foilor tipărite.

A treia ar fi o selecție rațională și cuminte a cărților, pentru ca cu ajutorul lor — luând în considerare și temperamentul cetitorului — să-i cultivi cu folos mințile și inima.

Frumoasele mele cetitoare mă onorează așadar cu o comisiune, ca să le conduc la această a treia etapă. Lucrul acesta ar putea să te mire la primul moment, căci după epistolele lor, toate se ridică intelectualmente deasupra nivelului unui cetitor de rînd și de aceea ar fi singure în stare să facă selecția. Le lipsește răgazul? Le lipsește o voință energică?

Educația lor de fete tinere a neglijat să le atragă atenția asupra personalității lor proprii, asupra aptitudinilor lor, ba chiar nici spiritul critic nu li s'a dezvoltat destul. Ele au fost deprinse încă de pe când umblau la școală, să fie conduse — ceea ce pe atunci era necesar. Numai că conducătorul ar trebui să-i explice totodată elevii, când o îndrumăază, de ce face așa și nu altfel. Și lucrul acesta e neglijat prea adeseori.

Astfel tinerele fete devin femei, iar vieții lor spirituale li lipsește personalitatea, li lipsește inițiativa. Ele nu se pot conduce pe sine înșeși și de aceea cer să fie conduse.

Poate cu drept cuvânt.

Dacă sfetnicul ales de ele este înțelept, atunci el va introduce o ordine în lectura lor și folosul acesteia îl va potența. El va ridica femeile la un astfel de nivel intelectual, încât ele vor putea foarte ușor să se lipsească de un conducător. Ele seamănă atunci cu un moștenitor minor al unor moșii mari, care, la început, nu se poate despărți de încercatul său administrator, și învață uitându-se numai la el, mai târziu însă ia înșuș parte la administrare, și colaborarea aceeaștie s'o desvoalte pe încetul așa de covârșitor, încât la urmă nu mai are nevoie de inspector.

Așa dar, Dvoastre doamnelor, m'ați ales pe mine numai administrator provizorie al averii Dvoastre intelectuale.

Mare cinste!

Dar și o responsabilitate așa de grea, încât nu vreau să mai întârziu nici o zi, ci îmi ocup imediat postul meu.

Fiecare femeie care vrea să citească cu folos, să iee în considerare două lucruri:

Mai întâi trebuie să se orienteze bine, în jurul cărui punct are să se grupeze lectura ei; **id est**, la alegerea lecturii, femeia trebuie să fie condusă de un singur scop, bine definit.

Apoi nu trebuie să-și închipuie că-i indiferent, în ce ordine va citi singuratecele cărți.

Dimpotrivă este de mare însemnătate să citești curtare op înainte de ce l'ai citit pe altul. De câte ori nu le auzi pe femei căindu-se că n'au memorie bună! Ele nu pot „absolut” să-și aducă aminte de cuprinsul cărților citite.

Asta-i pricina că creerul lor e un al doilea vas al Danaidelor; noțiunile ce le toarnă ele pe deasupra, curg iarăș afară prin fundul cel găurit. Și aceasta vine numai dela cetitul neregulat și fără nici un plan.

Ca să citești cu folos, trebuie să urmărești o anumită tîntă finală, cetind cărțile într-o ordine bine definită.

Bine înțeles că pentru fixarea unei astfel de tînte ai nevoie de o studiere pregătitoare a propriei tale personalități, a propriilor tale aptitudini. Fiecare femeie cu mințile normale are un anumit talent, fie el cât de mic, pentru anumite lucruri. Dvoastră, Doamnă, bunăoară, aveți talent pentru muzică, altei dame ti place istoria, alteia iarăș beletristica; ba aceasta scrie în taină, numai din prudență nu spune nimănui.

Ei, așadar aceasta-i axa, în jurul căreia are să se învârtă lectura Dvoastră.

Doamna cu talent muzical începe mai degrabă cu istoria muzicii și cu biografia marilor compoziști. Istoria muzicii o conduce, fără să-și dea seama, la istoria artelor, biografiile compoziștilor o conduce la biografiile bărbaților celebri, și de aici la înșuș istoria universală. Un lucru e în strînsă legătură cu celalalt.

Așa, de pildă, Richard Wagner a avut o influență uriașă asupra literaturii franceze din ultimii cincizeci de ani.

Fiecare femeie poate în felul acesta să ajungă pe drumul care-i place ei mai mult la studiul unei anumite epoci; pe cale i se vor deschide mereu cărări nouă ce duc în tînturi necunoscute. Toată activitatea intelectuală a unei întregi epoci o poți grupa foarte ușor în jurul unui om celebru, al unui artist renumit, ba chiar în jurul unui op renumit.

Să resumăm așadar:

Lectura trebuie începută cu astfel de cărți pe cari cetitorul le pricepe mai ușor, pentru că ele se potrivește mai bine cu aptitudinile lui. Iar dacă cineva are predilecție pentru fantazie, pentru roman, poate foarte ușor și prin incunjur, cetindu-l d. e. pe Balzac și pe Sand, să-și câștige o cultură generală.

Acum aș dori să spun câteva cuvinte despre ordinea în care se vor citi cărțile.

A ceti în mod ordonat înseamnă să citești după un plan bine definit, fie el făcut din motive utilitare sau estetice.

Dacă ne ținem de acest principiu, fiecare plan este bun, deoarece fiecare îți garantează o lectură regulată. Firește că sunt și planuri mai corespunzătoare și mai puțin corespunzătoare. Eu, din parte-mi, le-aș recomanda frumoaselor mele cetitoare o ordine de cetit, care are avantajul să fie, foarte simplă, — poate că-i prea simplă, pentru ca să placă tuturor — anume o ordine cronologică.

Anume iată cum:

De sigur că n'am de gând să pretind ca damele să înceapă cu scrișoarea uniformă și, străbătând de-a lungul unei culturi de mii de ani, să se oprească la cea mai nouă revistă sau ziar! Ferească Dzeu!

Eu dau sfatul să se aleagă o anumită epocă, sau un autor oarecare, un subiect și pe acesta să-l studieze în mod cronologic.

Îi place unei cetitoare, de pildă, istoria? atunci să înceapă cu epoca cea mai apropiată de dânsa, cam dela 1870 până la 1911; să studieze după aceea epoca dintre 1815 și 1870; pe urmă revoluția și primul imperiu etc. Și tot ce cade în epoca aleasă, să fie citit iarăș în ordine cronologică.

Seria anumită a anilor, a lunii și a zilelor nu poate fi aruncată în mod arbitrar, claie peste grămadă. Ea-i este impusă omului de natură, este neînduplecată, neșchimbată. Tot ce facem, ce lucrăm, producem, ce ne însușim, trebuie să aducem în concordanță cu această urmare logică. Dacă-mi vorbește o damă cu entuziasm despre o carte, îi voi lăuda zelul ei frumos; dacă nu poate deloc să-și aducă aminte de numele autorului,

încep să mă uimesc deja; iar dacă n'are absolut nici o idee despre epoca din care face parte respectivul op ridicat în slăvi, atunci mi-am făcut judecata despre mințile ei — ea este o simplă găscă.

Cine pune „Lelia” în jumătatea a doua a secolului al 19-lea, n'a priceput niciodată capod'opera lui Sand.

Acestea-s, frumoaselor mele cetitoare, câteva mici îndigotări despre arta de a ceti cu folos — și de a păstra ceea ce ai învățat în urma lecturii. O carte cetită cu socoteală, și pentru un anumit scop, ne oferă mai mult decât o lectură întâmplătoare, care este o distracție nefolositoare și fără valoare pentru cei desvîlguți și leneși.

Trad. de Dorina.

PAGINI RASLEȚE.

Literatura bulgărească actuală.

Cunoaștem, e adevărat, foarte puțin din literatura bulgărească. Aceasta se explică prin aceea că neexistând în Bulgaria o puternică literatură, interesul s'a micșorat dela sine. E interesant totuși să ne dăm seama în momentele actuale de literatura bulgărească și de ideile de care e impregnată această literatură.

În traducerea românească, cunoaștem pe „Bai Ganciu” al lui Constantinof, care a fost ucis mișelește de conaționalii lui. Bai Ganciu e cea mai mișcătoare satiră la adresa poporului bulgar, lucru pe care bulgarii nu i-lau putut erta și nefericitul scriitor a trebuit să plătească cu viața scrierile sale. Astfel poporul bulgar a dat o dovadă mai mult că se regăsea în Bai Ganciu.

În cele ce vor urma, ne vom folosi de articolele dlui Ilie Bărbulescu profesor la universitatea din Iași, singurul dela noi, care în ultimul timp a publicat articole referitoare la literatura bulgărească.

Vom face însă constatarea că pământul României a servit de refugiu patrioților și revoluționarilor bulgari, la noi s'a pregătit revoluția bulgară împotriva Turciei. Ideile dela noi au trecut în Bulgaria și au însuflețit pe vecinii noștri. Multă vreme studenții bulgari primeau cultura la universitatea din București, numai în ultimul timp au început a frecventa universitățile străine, mai ales pe acele din Germania. Literatura actuală bulgărească după constatările criticului Spas Ganev prezintă trei aspecte: literatura tendențioasă, literatura modernistă și literatura națională. Din toate trei literatura naționalistă este aceea care exercită o influență covârșitoare asupra spiritului poporului bulgar și reprezentanții acestui curent reprezintă în primul rînd idealurile politice ale conaționalilor.

Literatura tendențioasă e reprezentată prin nuvelistul A. Karima, care nu vede decât mizerie pretutindeni, mai ales la țară. El susține răsturnarea organizării sociale bulgare. În poezie acest curent e reprezentat prin Poljanov, un scriitor de talent. El se ridică cu mințile într-o lume ideală și din atmosfera în care plutește aruncă tot disprețul asupra mediului în care trăiește. Literatura modernistă este și ea imitatoare. Nu-și are temelia în viața și sufletul poporului bulgăresc. Imitează mai mult simbolismul apusean. Reprezentanții acestei literaturi trăiesc departe și disprețesc masa cea mare a poporului.

Penco Slaveikov fost directorul bibliotecii din Sofia cel mai talentat modernist apare în poeziile sale idealiste, care ironisează mediul în care trăiește și pe care îl disprețuește probabil din aceleași motive ca și Constatinof. Din cauza talentului său, Slavejkov avea mai mulți partizani, cari îl opuneau celui alt mare poet, naționalistul Vazov. Sfârșitul lui Slaveikov a fost trist. Dar afară de guvernul care venise la cărmă și care avea ca poet al partidului pe

ELEVATOARE

Afară de cartel.

PENTRU ORICE TREBUI-
NTE ȘI EXPLOATARE.

Fabrică principală:
Hamburg.

MERTENS JÁNOS

BUDAPEST VII. bulev. József 30-32.

Telefon. 142—49.

Telefon. 142—49.

E 274—10

Vazov, el a fost nevoit să trăiască în cea mai neagră mizerie, sfârșindu-se în viață pe malurile lacului Como, departe de țara lui care nu îl pricepea, departe, în lumina soarelui cald, pe țărmurile Italiei. Literatura națională este aceea care are cea mai mare influență în Bulgaria. E un curent vechiu, datând din întâia jumătate a veacului al XIX. acest curent cere ca în creațiile artistice bulgare să trăiască caracterul național; subiectele să fie luate numai din Bulgaria, admirație necondiționată pentru ținuturile Bulgariei, exaltarea simțului patriotic al bulgarilor, cărora să li-se arate mereu o Bulgaria mare. După cum vedem un curent politic.

Reprezentantul cel mai de seamă al literaturii naționale e Ivan Vazov. Vazov s'a născut la 1850 în Sopot. Tatăl său era un mic negustor. După ce Ivan învătă la Sopot, trecu la Filipopole, apoi la 1870 fu trimis în România ca să învețe mai bine negotul. La noi făcu cunoștință cu patrioții revoluționari bulgari de atunci cari în România puneau la cale mișcarea de eliberare a Bulgariei de sub Turci. La noi Vazov face cunoștință cu Botev, tatăl și fiul Faravenlov trei mari patrioți. Influențat de dânșii el are de-acum cu totul alte aspirații: cultivarea neamului. După doi ani pleacă din România ca să se reîntoarcă în 1876, ca membru în comitetul revoluționar al bulgarilor, unde rămâne până în 1877 când se întoarce din nou în patria sa.

Considerat azi drept cel mai mare poet al bulgarilor i se servește o pensie națională. În opera lui se revarsă un patriotism în care cântă viitorul țării lui, și o dragoste pasionată de Bulgaria lui. Lira lui nu era decât o singură coardă, de aceea adversarii lui îl numesc demagog sec de idei și ignorant. Patriotismul și naționalismul lui îi străbat toată opera. În poeziile sale Vazov se plânge împotriva asupritorilor Turci și a Europei care nu intervine să-i scape de Turci, preamărește pe Rusia liberatoare, arată tânguiri interne ale Bulgariei și luptele pe cari le-au dat bulgarii.

Este interesantă „Epopeia celor uitați” a lui Vazov, care cuprinde 11 ode. În oda I vorbește de un fost călugăr în Bulgaria, apoi revoluționar propagandist în România împotriva turcilor; în a doua slăvește pe un erou revoluționar în România unde își formează cete haiducești cu care trece în Bulgaria, împotriva turcilor; în a cincea cântă pe alt revoluționar atât în Bulgaria cât și în România, care luptă împotriva tuturor; în a opta cântă pe Rakowski, revoluționar în Bulgaria și România; în a noua pe un alt vitez bulgar care tot în România și-a format o ceată de revoluționari cu care a trecut peste Dunăre împotriva turcilor. Vazov cântă apoi unirea tuturor statelor slave, ca să formeze astfel o patrie mare.

După cum vedem idealul politic de azi al Bulgariei se află în creațiile lui Vazov. Cu prilejul congresului slav din Sofia din 1910, congres combătut de moderniștii bulgari, ca fiind considerat operă a Rusiei și tendințelor ei panslaviste, Vazov a scris următorul imn care a fost premiat și pe care îl dăm după traducerea dnlui I. Bărbulescu:

Cântec de salutare.

Cu prilejul celui de al doilea congres slav pregătit în Sofia în Iunie 1910.

Bine-ați venit o oaspeți dragi,
Bine-ați venit o frați Slaveni!
Vouă, salutările noastre dulci,
Vouă, prinos inimile noastre!

Veniți, ca inimile noastre de rude, frățești,
Încălzite de iubire să ni le lipim.
Aceleași simțiri pe toți ne mișcă,
Precum și același nobil gând.

Prin truda noastră a tuturor
Și puteri unite, putem să ne vedem,
Și împreună să clădim puternic
Țânăra cultură slavă.

Iar o curată bucurie astăzi
Sufletul lumii slave întregi cuprinde.
Bine-ați venit oaspeți dragi,
Bine-ați venit o frați Slaveni.

Acesta este idealul lui Vazov; panslavist. Tendințele lui care sunt ale poporului bulgar reese din „Epopeia celor uitați.” Ce rol frumos a jucat România față de revoluționarii tuturor țărilor! Pământ ospitalier a fost pământul României din lăuntrul căreia au pornit mișcările de eliberare ale altor state.

De acestea vor trebui să-și aducă totdeauna aminte cei ce au fost găzduiți pe pământul patriei noastre.

Bibliografie.

A apărut:

Cultura creștină, (Blaj), Nr. 14 cu următorul cuprins: Dr. Victor Macaveiu: Zilele eucharistice din Viena. Redacția: În jurul episcopiei de Hajdu-dorogh. Dr. Victor Szmigelski: Eucharistia în istoria unirii bisericilor. Vasile Cerghizan: Din păcatele noastre. (Catehizarea). Dr. Ioan Sămpăleanu: Natura oficialului. Dr. Alexandru Rusu: O carte nouă despre epicleză. (Recenzie). Cronică: Mișunile populare (ib.); Al VI-lea congres internațional marian în Trier (an.); Pacea universală (ve.); † Emiliu Viciu (ib.). Cărți și reviste: Gavrilă Pop: „Explicarea Evangeliilor din Duminicile de peste an” (ar.); Ioan Al. Brătescu-Voinesti: „Pe marginea cărților” (ar.); Ioan Grămadă: „România Jună” (ps.); „Tiszánul” (ar.); „Revista internațională de științe sociale și discipline auxiliare” (an.). Telefon.

„Foaia Scolastică”, revistă pedagogică în Blaj. Anul XIV. Redactor: Ioan F. Negruțiu. Nr. 15 are următorul sumar: Vasile Idu: Munca noastră afară de școală. (Reflexiuni). Iuliu Maior: Primul congres catehetic internațional. Noua lege militară și învățătoria noastră. Const. Man: Muzica, cântările și jocurile în educație. Oficiale: Adunarea gen. a învățătorilor sălăgeni. Proces verbal: Convocarea comitetului central și a adunării generale gen. a Reun. inv. gr.-cat. din jurul Szamosujvár—Gherlei; Serbarea școlară antialcoolică. Informațiuni: Chestiunea manualelor de școală; Cărți nouă. Posta redacției.

Noua Revistă Română a scos de curând în a doua ediție, tabla generală de materii a primelor sale zece volume.

Prin vastitatea cadrului ei (peste 10,000 articole) și prin împărțirea articolelor pe specialități (Politică, Economie, Sociale, Etnografie, Drept, Filologie, Istorie și Critică literară, Literatură, Folklor, Educație, Pedagogie, Școlare Istorie, Bisericești, Științe și aplicațiuni, Culturale, Artă, Teatru, Biografii, Dări de seamă, Informații, Revista Revistelor etc.) — consultarea acestei Table de Materii folosește tuturor categoriilor noastre de intelectuali, dându-le indicații pretioase în cercetările lor cum și asupra mișcării sociale, științifice și literare dintre 1900 — și până astăzi.

Tabla generală de materii a Noului Reviste Române este, cum vedem, un adevărat Vademecum pentru biblioteca ori cărui intelectual. — Ea se cere gratuit Administrației Revistei — București.

POȘTA REDACȚIEI.

Un stat. Un cetitor necunoscut din România ne trimite pe-o cartă postală următoarele rânduri:

Lasă **praxa** la o parte
Și zi **practica** măi frate.
Nu mai scri' ardeleneste
Ci rupe-o pe românește,
Noi vrem limbă românească
Nu **româno-ungurească!**

Ne roagă să comunicăm acest stat tuturor celor pe cari îl privește. Facem cu plăcere acest lucru. Doar va mai putea să dispară din limba noastră ardelenescă, încă o vorbă ungarită, pe care de atâta vreme zadarnic o prigonom.

O. G. Hădărău. Știrea o luasem din ziarlele ungariste. Faptul că congrua n'a fost de atâta timp împărțită, credem că desminte știrea și articolul dv. în acest caz nu mai e publicabil.

Dnlui **Milo Rodenco**. Ne trimiți poezia:

Fantazie.

La margine de codru, sub umbre ce se 'nebiuă
Stă crucea solitară. Convoiu de peregrini
Cu fețele negrite, trecând i se închină,
Și-a cucului cântare răsună prin arini.

În tainic unghiu de codru, sub umbre troienite
Și-asterne lacul unda. În ochiu-i visător
Se reflectează cerul cu bolțile-i vrăjite.
Și prin văzduh adie o boare de amor.

Din lanuri depărtate, ca lin echou mai sună
Și 'necet, încet se pierde bisericescul glas.
De farmec mut cuprinsă, pădurea cea străbună
Se sguđuie 'n adâncuri. Faun greoiu la pas

S'apropie de malul udat de unda creață,
Și milogind cerșește al ielelor favor.
Ce 'n valuri moi de spumă se 'ntrec.
Și-i rid în față.

Bătându-și joc de dânsul și de 'nfocatu-i dor.

Iar când păroasa mână și-o 'ntinde, să le-apeuce,
De chiot sună codru, cum scapă 'n not grăbit.
Cu corpurile albe plutind de-asupra apei
Ca albe-aripi de visuri, ce 'noată spre infinit...

Poetul Robinson (A. Cotruș) găsidu-ți-o la redacție și văzând în ea scânteeea talentului ce pari a avea, i-a dat haina asta:

Fantazie.

La margine de codru, sub umbre ce se 'nechina
Stă crucea solitară. Convoiu de pelerin
Cu fețele negrite, trecând i se închină,
Și dulce cucul cântă departe prin arini.

Iar papura visează și fermecată cântă
De iele ce-și au patul în lacul de argint
Stau brazii drepti și-ascultă în pacea asta sfântă
Și mândrul codru pare feerie labirint.

Departee-un corn răsună și 'n noapte se aude
Cum se închide poarta, la magicul castel
Se plânge filomela și codrul se desteaptă
Și nouri ca păcatul trec mulcomi peste el.

Un faun stă la maluri privind la unda creață
Privind duios la iele, la danțurile lor
Dar ele fug în unde, privindu-l lung în față
Rizând de-ale lui doruri, ce-l farmecă și-i dor.

Și când păroasa mână o 'ntide să le prindă
De chiot sună codrul, cum scapă 'n not grăbit
Cu corpurile albe, plutind pe albe unde
Cu dulci aripi de visuri ce pier în infinit.

Poate vei putea învăța ceva din această nepretențioasă lecție, vei mai citi mult românește, vei pune grije și mai multă în versificație și — sperăm — ne vei trimite nu peste multă vreme poezii bune.

POȘTA ADMINISTRATIEI.

Octavian Germân, Hădărău. Mai 11.80 cor. aveți de plătit până la finea anului curent.

Jacob Manuil, Topârcea. Am primit 7 cor. abonament până la finea anului 1912. Banii pentru „Aeroplanul Vlaicu III” au sosit și se vor publica mai târziu.

Ioan Bohățel, H. Lapos. Am primit 7 cor. abonament până la 30 Noemvrie 1912.

Gheorghe Imbăruș, Sibiu. Am primit 7 cor. abonament până la 1 Noemvrie 1912.

Ioan Hopârtean, Vajdaszeg. Am primit 7 cor. abonament până la 19 Noemvrie 1912.

Cornel Lazar, Hălmagiu. Am primit 14 cor. abonament până la finea anului 1912.

Spiridon Merches, Fundul Moldovei. Am primit 7 cor. abonament până la 30 Iunie 1912.

I. T., Bp. Sunteți în restanță cu 14 cor. Trimitoții căci altcum se va sista și d-v.

Pianuri excelente, pianine și harmoniu

cu prețuri ieftine se vând la

FARKASHÁZI și BIRÓ magazin de piano
BUDAPESTA, Váci-körút nr. 12.

Condițiuni favorabile de plătire. Schimburi de piano vechi
[E 300-20]

ROMANUL ZIARULUI „ROMÂNUL”

NICOLAE GOGOL

Suflete moarte

(ROMAN)

Trad. de Senior

(150)

— Urmare —

În vremea aceasta o altă priveliște îl aștepta în sat. Țăranii și țărancele, aflând de sosirea stăpânului lor, se strânseseră în curtea lui. Bărbații urlau: Kormitet*), te vedem în sfârșit! Femeile strigau cu cântecul care le particulara: „Ah! tu, inimioara noastră, aurul nostru, comoara noastră scumpă!” Acei și acele ce steteau mai la o parte se îmbrânciau pentru plăcerea de a se îmbrânci.

O mătură, încrețită ca o pară uscată la cup-tor, se strecurară ca un țipar printre picioarele multimei, se ridicară ca ieșind din pământ chiar lângă Andrei Ivanovici, bătu cu o palmă în cealaltă la înălțimea urechii lui stângi, și strigă: „Oh! cât ești de slăbuț! așa-i că te-a strâns cu ață nemțească de să-ți perzi burta? — Dă-te încolo, scriptoroi, hei, cât cu o uimitoare unanimitate bărbile. Uite d-ta ce obrăznicie la scoarța asta bătrână viermănoasă!” O voce scăpă o vorbă de care numai țăranul rus pe lume e capabil să nu rădă. Tânărul boer nu se putu abține și rise în adevăr din toată inima, ceea ce nu-l împiedeca de a fi foarte mișcat în adâncul sufletului. „Câtă iubire! și pentru ce, și pentru cine? pentru un om care nu i-a văzut niciodată și nu s'a ocupat niciodată de el!” — gândea el; și-și luă în sine angajamentul de a împărtăși greutățile și necazurile lor, de a face totul ca să le vină în ajutor, spre a-i face ceea ce trebuie să fie. Aceasta-i grija pe care o merita, din partea unui bun și onest stăpân, excelența noastră pe care o ascunde aceste inime simple; el trebuie să-i îndrăgească, ca iubirea lor pentru el să nu fie chichiată fără reciprocitate, și ca el însuși să le fie în adevăr părinte și kormitet.

Tentetnikof luă în adevăr în serios îndatoririle cele de proprietar și de stăpân. El avu din prima zi sute de probe că regisorul lui nu era decât un neghiob, un mizerabil foarte exact să țină socoteala gănilor și a ouălor lor, și avea a bucaților de pânză și a jirubitelor de tort aduse de femei, dar perfect de ignorant asupra tot ce ține de semănături și secerișuri; să adăogăm că avea și o idee fixă: el bănuia pe țărani că conspiră pentru omorirea lui!). Concedia pe acest trist îngrijitor și puse în locul lui un om activ și desghiețat. Putând să lase asupra lui grija lucrurilor secundare, el își rezervă lucrurile esențiale; scăzu numărul zilelor de corvadă, ca țăranul să se poată ocupa mult mai mult decât mai înainte de el însuși, și să aspire la o anumită bună stare. Se puse în curent cu tot ce-i interesa; prinse însuș a cerceta câmpul, pădurea, livada; vizită hambarele, șoproanele, grajdurile, morile; se duse în port să vadă abordarea, încărcarea și descărcarea bărcilor și marile vase cu fundul neted; prefidă la formarea plutelor de lemne de construcție. „Oh! asta, ziceau țăranii, are bun picior și bun ochiu!” Și până și acei cari prinseră obiceiuri de extremă trândăvie se frecară la ceafă și trebuiră să regăsească picioare, brațe, puteri.

Dar era prea multă agitație cu activitatea aceasta ca ea să poată fi de durată. Țăranul nu-i niciodată atât de redus pe cât are aerul de a fi; servii lui Andrei Ivanovici găciră foarte repede că zelul acesta era cât de puțin factice și neastâmpărat; ei își ziceau că el vrea să cuprindă prea multe lucruri de odată fără a părea că-și dă seama cum trebuie să se țină de ele pentru a duce măcar câteva la bun sfârșit; ei votară că nu vorbeteșe limba care merge de-a dreptul la înțelegerea muncitorului, aceea a cărei fiecare cuvânt intră în suflet ca toporul în albul lemnului și își sapă aici dăltuitura lui. Din aceasta rezultă, nu tocmai că stăpânul și servul să fie armonici, ci intonară statornic fiecare arie în două chipuri felurite.

*) Kormitet, acela dela care primești hrana, cămău și datorezi subsistența.

Tentetnikof trebui să observe că, pe pământurile pe cari și le rezervase ca fiind de calitate superioară, nu era niciodată un produs relativ comparabil cu acel al pământurilor mediocre rezervate țăranilor. Aici se făceau semănăturile mai din vreme, vobura se arăta mai târziu, și părea că muncile se făcuseră cu zel. El însuși asistase la el prea adesea și pusesese să se împartă în fața lui muncitorilor o măsură bună de racliu drept recunoștință pentru atâta ardoare arătată la lucru. De multă vreme acum, pe pământul țăranilor, secara înspica, ovășul făcea boabe, iar meiul lega, iar pe întinsele lui câmpuri, abia dacă făcea pâu grăul, abia dacă baza spicului era legată. Scurt, stăpânul observa că vasalii lui îl înșelau, cu toate imunitățile pe cari li le acordase. El încercă înfățișări și muștrări; îi se răspunse: „Cum am îndrăzni noi stăpâne să neglijăm țarinele bunului nostru domn? Excelența voastră a fost însăși de față când noi am lucrat, când am semănat, ca dovadă că ne-a arătat mulțămirea sa și ne-a dăruit fiecăruia câte o măsură de racliu.” Ce putea el să răspundă la fapte? „Dar la ce să tribui niște recolte atât de sărace? întrebă stăpânul. — Știe Dumnezeu; poate gărgărița, poate oarecari viermi or fi atins rădăcina dedesupt; apoi vezi, stăpâne ce loc, și nici n'au fost ploii aproape de loc.”

Dar stăpânul înșelat în așteptarea lui vedea bine aia, la țăran, viermele nu atinsese rădăcina, iar ploile cari căzuseră cu găleata, capricioase, ce e drept, favorizaseră lucru ciudat, pe țăran fără a se îndura să acorde măcar o mică acoreală ogoarelor boerești.

Li era încă și mai greu să se îtealeagă cu femeile decât cu bărbații; ele nu înțeau de a cere scutiri de corvodă, invocând infirmități și o slăbiciune de sănătate în stare să imoale până și inimile cele mai aspre. Și, lucru de plâns! stăpânul desființă toate datoriile în pânză, în fructe în ciuperce, în nuci, și micșoră la jumătate celelalte munci odinioară nu mai puțin rigurose cerute. El credea că femeile sub ascultarea lui, mai fericite decât ori unde aiurea, vor pune ragazul lor în folosul gospodăriilor lor; că soții și copiii vor fi mai bine îmbrăcați, mai bine hrăniți; că folosirea micilor grădini de legume se vor răspândi din ce în ce... Nu se întâmplă nimic din toate acestea; trândăvia, cărăiturile, hărțuile și bătăile între persoanele sexului frumos ajnseră până acolo, că soții după luni întregi de necazuri, de zadarnice vorbe și de zadarnice mâinii, alergară la el, și spuseră pe întrecute: „Boerului, scapă-mă de nevastă-mea; ea a devenit pentru mine mai rea decât un diavol din iad; și nu mai e chip de trai cu ea.” El voi, luând pe Dumnezeu ca mărturie a bunei sale intenții, să recurgă la măsuri de constrângere, dar mijlocul, mă rog, da a lucra în chipul acesta? Fiecare delicuență deveni o atât de jalnică femeie, ea scotea niște țipete așa de sfâșietoare, ea era așa de neputincioasă, se înfășurase cu o așa de enormă cantitate de oribile sdrențe murdare!” Știe Dumnezeu ce-i și cu femeie asta... Pleacă, și să nu te mai vad... Bine, bine, haide, du-te...” striga bietul Tentetnikof care apoi urmând din ochi pe aceasta nenorocită bolnavă, o vedea, abia ieșind pe poartă, atacând pe una din vecinele sale pentru un măr ori un morcov, și administrându-i în coaste niște ghionturi atât de puternice, încât nici un bărbat în plina sănătate n'ar fi putut repezi maienergic un pumn asupra unui voinic de talia și de puterea lui.

El voise să încerce a fonda în satul lui o școală, ca să facă cel puțin din noua generație cu totul alți oameni; dar stabilimentul acesta fu din capul locului prilejul atâtor vorbe și țipete, că își nchină capul și se muștră că a avut ideea lui lăsând prea mult loc imaginației sale.

În anchete, în afaceri judiciare și arbitragii, de asemenea, vai! el găsi nule și de un nul folos teoriile juridice pe drumul cărora îl puseseră profesorii lui de filozofie. O știință îi da gres, apoi o alta, apoi o a treia: la dracul dar cu toate științele speculative! Observase el că în aplicație era ceva folositor într'un chip cu totul altul decât toate subtilitățile jurisprudenței și decât toate lucrările de filozofie, și că aceasta era cunoștința omului. Vedea el că-i lipsește

ceva... Dar ce? Asta nu o putea ghici el; și îi se întâmplase ceea ce se întâmplă atât de des: nici țăranul nu-și înțelesese stăpânul, nici stăpânul pe țăran; neînțelegerea mergea crescând pe fiecare zi și ajunse definitivă între stăpânul moșiei și cultivătorii săi, așa că în cele din urmă zelul proprietarului agricultor se simți înghețat.

Mai întâi el își puse să vină să viziteze muncile, fără intenția de a privi ceva, și îl importa puțin dacă falșii își fac regulat și în măsură datoria lor; să se facă grămezile până seara, să se împrăstie pe un soare bun dimineața, uscate, și apoi ridicate în mari și frumoase jirezi: Muncile câmpului se întâmplau în apropiere, privirile lui se îndreptau mult mai departe; se aflau departe de el muncitorii, ochii lui cântau obiecte mai apropiate, ori chiar priviau în lături, spre vre-o cotitură a gârlei, pe mal se plimba un pescăruș cu picioarele roșii: el observa cum paserea aceasta, înhățând în apă un pește pe care îl ținea în cioc, delibera pentru a ști dacă are să-l mănânce în bloc ori în detaliu, și în vremea aceasta el privea atent, departe pe mal, un alt pescăruș care, neprinzând încă nimic, ținea, fixat sub ochiul lui rotund, pe fratele său presut deja voinicește cu o pradă vioaie; ori lăsând pe cei doi pescăruși să se măsoare între ei, el își închidea pur și simplu ochii, și-și dădea capul pe spate spre câmpiile aerului în vreme ce mirosul lui se desfăta cu mirosurile fânului cosit, iar auzul lui nu se mai sătura culegând armoniile pe cari le exală poporul frunzător când, din vârful clărilor, din asilul frunzelor, și nu mai știu din care parte a cerului, el se unește, prin voce, cu un cor de concertanți la miliarde de miriade, fără să scape nici unuia un singur sunet discordant.

Prepelița toacă în secară; cristerul geme în ierburile înalte; trilurile ciocârleii urcă, treptat, până la înălțimi eterate, și în sunete de trambită răsună basul cocori adunându-și sub nor falangele lor triunghiulare; și întreaga câmpie din jur se umple îș se însuflețește de mișcările acestor cânturi, de acest concert, uriaș al păsărilor. O Dumnezeu creator! cât de frumoasă este lumea ta la țară, până și în locurile cele mai depărtate, între micile sate pierdute colo în fund, departe de ori ce drum mare, departe de toate orașele! Dar priveliștea aceasta însăși aceste mari concerte încep a plictisi pe visătorul nostru. În curând el încetă de a mai merge la câmp, se stabili în odăile lui; refuză să primească până și pe regisor, când acesta venia să-i prezinte rapoartele și socoteala.

Se văzuse destul de des apărând la el un exlocotenent de husari, fumător jurat care trebuia să aibă tot trupul plin de fum de tutun, ca preținsele lui spume de mare din cari se fac pipe, ori un ex-student, candidat căzut al universității din Moscva, socotindu-se, în fundul provinciei, un reprezentant al părerilor radicale, și care își culegea înalta înțelepciune și auaritatea doctrinelor din gazete și din anume broșuri pe cari numai el și le știa procura. Dar comerțul celor doi oameni nu întârzie și acesta să-l obosească și nu se potrivea cu manierele lor deschise europenești cu familiaritățile lor neobișnuite. El se hotări s'o rupă cu legăturile acestea și să se abțină dela orice cunoștință intimă. Rupse chiar într'un chip destul de puțin admisibilă. Într'una din zile când acele care se arăta cel mai plăcut din toți în aceste convorbiri superficiale asupra tuturor lucrărilor (conversații afară din modă aproape astăzi), colonelul Bandorof, și cu el luminătorul nostru despre noul sistem de păreri.

Barbara Nicolaevici Vișnepokroof, veniseră să-l vadă și să-i spună știri minunate, ca întotdeauna, în politică, în filozofie, în literatură, în morală, ba chiar asupra stăreii actuale a finanțelor Angliei, puse să le spună că a ieșit, și în aceeași vreme avu imprudenta de a se apropia de fereastră. Privirea stăpânului casei întâlni pe aceea a colonelului, unul din cei doi vizitatori refuzați: se înțelege dela sine că Brandorof și tovarășul său fură foarte iritați; se credea că, în mânia lor, unul scăpă cuvântul de *dobitoc*, și celălalt rosti o vorbă pe care n'o putem însemna aici.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete!

E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atrofiate și cari în urma ușurintei din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva căruia oamenii să și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințos, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci spol va înceta existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al Dr-ului PALOCZ, medic de spital, specialist (Budapesta IV, Muzeum Körut 13, unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupești ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile suflătești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda sa proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai negleșite, ranele sifilice boalele de țevă, bășică, nervi și șira spinării, începuturile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și esire separată. În ceace privește cura, depărtarea nu este piedică, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimit fieărui. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminică până la 12 ore a. m. Tratatment și cu Ivarszana Ehrlich 606.

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist în Budapesta, dela 1 Noemvre IV., Muzeum-körut 13.

In atenția celor ce zidesc case!
TEODOR CIOBAN
ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARCHITECT
ARAD, Str. Deák-Ferencz 20.

Cu onoare în cunoștință pe en. public, că
in bransa arhitectonică
execut tot felul de întreprinderi, transformări de zidiri vechi, repararea de biserică române și școli, precum și zidirea lor.
Cu planuri și bugete servese cu prețuri cât se poate de moderate. Comanda primește atât în loc, cât și în provincie. Rugând sprijinul on. public român semnez

(Co 105-50)

Cu stimă
Teodor Cioban.

Gratis

nu, dar — pentru prețuri foarte ieftine poți să cumperi cele mai bune oroloage, oroloage cu pendul, de părete și deșteptătoare, precum și bijuterii de aur și argint și articlii optici

STROBL JOZSEF

ciasnornicar și giuvaergiu

LUGOJ, strada Bonnaz numărul 7.

Pentru orloce fel de reparări și cumpărări de oroloage ofer garanță. S 863-80

GHEORGHE CIOROGARIU
MĂSTRU TÂMLAR.

LUGOJ, STRADA ATANASIOVICI No. 10.
(Casa proprie).

(Ci 217-120)

Își recomandă atelierul bine asortat cu materiale uscate. Întreprinde și execută tot felul de lucrări aparținător acestei branșe, aranjamente interne și lucru pentru edificii ori unde, și în ori ce stil, eu : : : prețuri moderate. : : :

Frideric Hönig

Arad, str. Rákoczi nr. 11-28.

.: Premiata la 1890 cu cea mai mare medalie de stat. .:

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată : pe motor de vapor :
[Ho 5--] Fondat la 1840.
Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și aceluiaș tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20-30 procente la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror întrebuintare clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se pot învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimite gratis.

Magazin de articlii pentru bisericii și preoți.

GHEORGHE IANCOVICI ≡ **ARAD** ≡
Forray utca n-rul 2.

Postavuri de reverenzi, brauri, preotești, roșii, vă: nete și negre :

Aduc la cunoștința onoratului public că au sosit
noutățile de toamnă
în stofe, mătăsuri, flaneluri, delainuri, parcheturi, ciorapi împlețiți în temniță, și multe alte : : articole cari nu se pot toate înșira : :

Cea mai bogată
magazie în articlii
pentru sfintele bi-
: serici și preoți :
(Ja 829-20)

In **depozitul meu de plane** înființat de mine la 1850 și condus și acum de mine în Arad, strada Deák Ferencz 28 (în casa proprie). Țin în depozit plane vechi și noi.

PIANE PIANINE și HARMONII

în culoare cafenie neagră și mat, lucrate după sistemele-modele ale celor mai renumite fabrici cu mecanism englez și vienez, cu 3 pedale îmbrcate în fier triplu.

Țin în depozit fabricatele: Bösendorfer, Ehrbar, Stingl, Koch și Korselt, Thek, Lanberger și Gloss Petrol, Huátay, Neuburger, Hoffmann, Czerny, Pattart, Inner, Bichter, Frödl, Cramerr-Mayer, Ast, Beragászi, Stelzhammer. — Plane spre lăchiriare lunar dela 10 cor. în sus. Acordările le face specialistul meu d. Henrik Ehrbar. Taxa pentru acordare în oraș centru 2 cor., suburbii 3 cor., provincie după învoială. — Oricum comandă, acordare ori reparare rog să se trimită la adresa

KRISPIN JÓZSEF
PRÁVÁRIE DE PIANE
A R A D, DEÁK FERENCZ-UTCA Nr. 28.

VAI!

Mă înecă a furia asta de tuse.

Pastilele de piept a lui EGGER

sunt cele mai bune și cu efect grabnic și sigur **contra TUSEI, RĂGELEI, și FLEGMEI.**

Au un gust foarte bun! Nu strică apetitul!

Cutie cu 1 și 2 coroane.

Cutie de probă cu 50 fl.

Se espătă la farmaci și drogerii.

VIVAT!

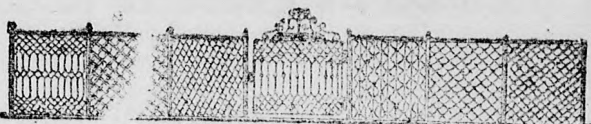
Pastilele de pept a lui Egger, oăci în scurt timp m'au vindecat.

Magazinul principal și de desfacere: **Dr. EGGER LEÓ și EGGER I.** Budapest VI., Réval-u. 12 sz.

În ARAD se poate căpăta la următoarele farmacii: Berger Gyula, g. Földes Kelemen, Gécs László, Hajos Arpád, Hauer Lajos, Krebsz Géza, Kárpáti János, U. Kossuth Pál, Ring Lajos, Rozsnyai K. SzokolySándor, și Vojtek Kálmán. apoi în drogeriile: Hanzu Nesztor, Török Andor és Társa, și Vojtek és Veisz. Se mai poate căpăta în: Gyorok, la farmacia. Máznyik Dániel, în Magyar Pécska la: Adler Gy. Lajos, în Pécska-Románla la: Ioan Roosin, în Simand la: Osiky Lukács, și în Szikszon: Fűredi Ede.

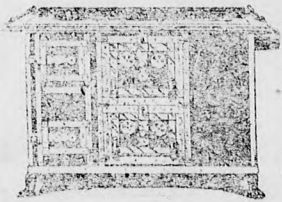
(Le 412-20)

Prima fabrică în Ungaria de nord alui Kozár Lajos

pentru tesutul și împletirea sîrmei (drot), îngrădiri (garduri), tot felul de site, ciur, ornamente de lăcătușerie, construcții de fier, sobe (sparherturi), cuptoare în UNĠVAR Fabrică totfelul de garduri din sîrmă (drot), din aramă galbînă, din fier lustruit cu coatoriu sau argint viu, țesături de rabbit, rosteie de ciurnit, coșeri pentru petriș și trestie împletită pentru plafond (structură). Despărțământ deosebit pentru fabricarea lucrărilor pentru edificii și ornamente de lăcătușerie, coridoare, trepte, grilaje de fier, verande din sticlă, uși de fier scutite contra focului și construcții de fier. Despărțământ din nou aranjat pentru fabricarea a totfelul de sobe (sparherturi) dela esecutarea cea mai simplă până la cea mai pompoasă, cu îmbrăcăminte de pământ (cahale, olane) în colorii sau albe. Prospect trimis gratis. Vînzătorilor procento corăspunzătoare.

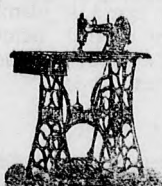
Le 38-30

[Se 71-]

Salon de haine bărbătesti
J. Schneider, Sibiu
Hermannsplatz 8, etagiul I.
Palatul Habermann. (Nagyszeben).

CUCHT HUGO
mechanic

BISERICA-ALBĂ str. Becker 6.

DEPOZIT de renumite mașini PFAFF pentru cusut, de cărpit ciorapi și brodat. MAȘINI de cusut PHÖNIX și NANMANN, biciclete STYRIA și WAFFENRAD toate părțile constructive la mașini de cusut și biciclete cu prețurile cele mai ieftine. ATELIER pentru reparaturi foarte bine aranjate, motor electric.

PĂRȚI CONSTRUCTIVE electrice, sonerie, lămpi de buzunar aparate de electrizat. ÎN ATENȚIUNE: nu țin agenți voiajori și așa prețurile sunt mai ieftine, cu firmele și agenții acestora trimiși pe sate nu stau în nici o legătură.

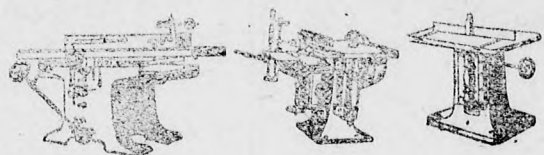

Ku 111-30

Orova Károly,

inginer-mechanic diplomat.

Budapest, V., Kálmán-utca 24. — Telefon 146-38.

Reprezentantul fabricii de lucrare a lemnului de specialitate:

TEICHERT & SOHN, LIEGNITZ.

SPECIALITĂȚI: Herestraie rapide și cu două tășuri instalare completă de herestraie cu aburi și uzine. Garnituri pentru tăiatul lemnului cu elevator sigur. Mare depozit în mașini și unelte pentru lucrarea lemnului pe seama măsarilor și inginerilor!

Condițiuni favorabile de plată!

[0 43-]

Catalog trimis gratuit.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

ANTONIU NOVOTNY, TIMIȘOARA-FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre la grea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire **CLOPOTELE GĂURITE**, de dănsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel, că un clopot patentat de 397 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kilograme patentat după sistemul vechiu. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. — Prețuri-curente ilustrate trimis gratuit.

ATENȚIUNE!

Aduc la cunoștința on. public și a on. mei clienți, că în
atelierul meu de croitorie
din ARAD, str. Hunyadi, nr. 3.

primese spre executare toffelul de haine, uniforme pentru preoți, ofițeri și voluntari, precum și librete. Execuție elegantă, croiu modern. Experiențele îndelungate câștigate ca croitor la cele mai de seamă firme, precum și la firmele LEO FRANK și LUDOVIC TOTH de INOKAI sunt o dovadă, că voi putea să satisfac tuturor pretențiilor celor mai delicate.

Roagă binevoitorul sprijin:

Windt Iános,
croitor pentru bărbați.

Vi 377—10

Noutăți de ghete de toamnă.

Ghete de prima calitate, cu marca Salamander, pentru domni și doamne

Coroane 16-50 și 20-50.

Magazin special **WEINBERGER JANOS**

Vo 347—156

magazin de ghete

ARAD

TIMIȘOARA

bulev. Andrássy nr. 20

(Temesvár) Cetate-Belváros, Hunyadi-u. nr. 10.

Preparatele „BLEYER“:

Cremă Ilona 1 cor.
„ săpun 1 cor.
PUDRA „ 1 cor.

PARFUMURI veritabile franceze dela 2 cor. până la 30 cor., în orice preț. La comenzi de 10 cor. expediarea o face francată farmacia „ILLÉS PROFETA“ a lui

BLEYER

BUDAPESTA, VIII., Strada Illés n-rul 15.

(În colțul străzii Prater.)

(E 151—10)

Nou atelier de croitorie pentru domni.

Aduc la cunoștința on. cunoscuți și a onor. public, că am deschis

o croitorie modernă pentru domni

în piața Thököly nr. 2. (Casa Tabakovics). Pe baza experiențelor câștigate la diferite firme cunoscute din loc, sunt în plăcuta pozițiune să pot satisface tuturor pretențiilor celor mai delicate ale on. mei mușterii.

Cu mustre fine de toamnă servesc cu plăcere.

Rog binevoitorul sprijin:

Baranyi Ferencz,

croitor pentru domni.

[Ba 405—10]

Fabricant de cuptoare de lut.**SCHÖN JÓZSEF, Lugos**

Szt. István-u. 36. Kossuth-u. 21.

Atrage atențiunea on. public că primește pregătirea a ori-ce fel de

cuptoare

descărcare și zidirea vetrelor de fert cu prețuri convenabile și pe lângă serviciu prompt și conștiințios.

Schö 64—30

Comandele se execută imediat.

PAPP K.

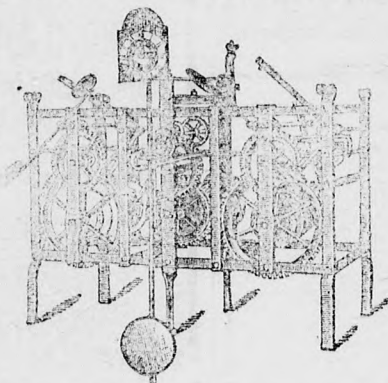
orologier de turnuri, lăcătuș artistic, de zidiri mașini și lucrări de aramă, Temesvár-Gyárvaros, Fő-utca 34.

OROLOAGE de TURN

construcția cea mai nouă și solidă pentru biserici și școli, precum și reparaturile astor-fel de oroloage să efectueze conștiințios și ieftin. Preliminar de spese gratuite.

Pregătește Mașini pentru fabricarea de gheață, pentru răcire, aparate de ars rachie și fabricarea berei, apaducte de mare presiune și reparațiile necesare, cu prețuri ieftine. La privirea lucrării se prezintă pe cheltuiala sa.

Pa 62—30

Bittenbinder József,

sculptor și arhitect de altare

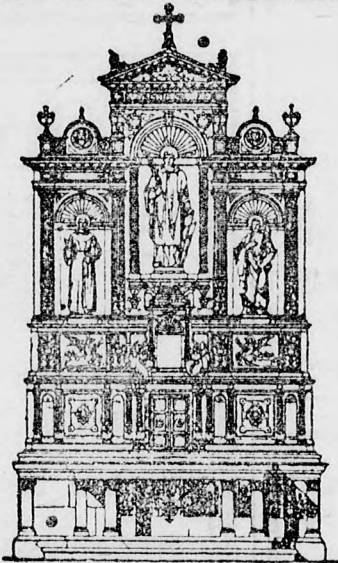
Temesvár-Erzsébetváros

Hatyu utca 61 szám (casa proprie).

Face toffelul de mobilier de biserică, așa ca: Iconostase și altare, statui de piatră și lemn, amvoane și scene de spovedanie, Siciul Domnului, Grotă Mariei de Lour, cristelnițe, icoane de stațiune, sculptură în relief sau pictură, strâni, pictură de biserică și altare.

Renovează în stil altare vechi, amvoane și statui, aurește și marmorează. Prețurent, preliminar de spese și planuri gratuit. — Dacă sunt chemat pentru examinarea lucrului, mă duc ori-unde pe cheltuiala mea proprie.

(Bi 53—52)

Prețuri moderate.

EUGEN LIEBLICH

totograf

Sibiu—Nagyszeben, str. Elisabeta Nr. 56 (casa proprie).

≡ Execută toffelul de icoane artistice. ≡

Plantinatipie, icoane simple, mici și până la mărime naturală. Picturi renumite în oleu în toată mărimea, după orice fotografie mică. Fotografiarea, copiilor executată modern, fotografiere în grup și familie, se știe că atelierul acesta în privința mărimei este primul. Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate fotografia chiar și pe timp ploios.

Li 72—60

Cu destulul servesc.

Fiind cumpărarea pianelor afacere de încredere,

cea mai bună garantare dă în astfel de cazuri, renumele unei firme de o vechime de 40 de ani. Astfel zace în interesul ori-cărui cumpărător, ca înainte de cumpărare să privească depozitul firmei

TRISKA J. Cluj — Kolozsvár, Strada Bartha Miklós 14.

cu pianele cele mai renumite fabrici streine, cari se vând cu prețul fabricii, chiar și pe lângă plătire în rate.

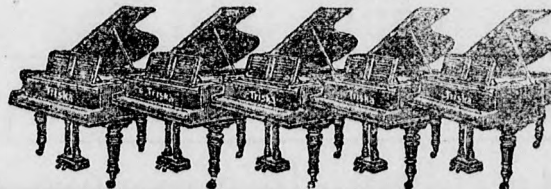
Singura agentură din Ardeal a pianelor »Wirth«.

Are în depozit plane: Schiedmayer, Bösendorfer Ehrbar, Winkelmann, Förster, Stingl, Stelzhammer, Richter, Gössl. Pianele vechi se prețuiesc și se schimbă cu alte nouă, pe lângă plățirea diferenței. Efectuează reparaturile cele mai gingașe și acordează cu acuratețe.

[Ti 22]

10 ani garanță
și acordare gratuită de un an.

Scrisorile de recunoștință stau la dispoziția cumpărătorilor. — Telefon 419.

Institut de asigurare ardelean

„TRANSSYLVANIA” SIBIU, str. Cisnădiei 5.

Edificiile proprii.

Asigurări împotriva focului,

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai favorabile condiții.

(Ta 239—52)

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții și cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, asigurări pe spese de înmormântare.

Asigurări de accidente corporale,

contra infrației (furt prin spargere), și alte nenorociri întâmplătoare.

Asigurări contra grindinei (de piatră). Asigurări de pagubă la apaducte

Sumele plătite pentru pagube de foc până la fine anulului 1912.	K.	5,003.540 78
Capitale asigurate pe viață achitate	„	4,834.801 12
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1910	(foc	119.830.992—
	(viață	11,020.266—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	„	2,204.317—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile direcțiunii, str. Cisnădiei nr. 5, la agentura principală în Arad, Brașov și Cluj precum și la toate agenturile locale.

Persoane versate în acuziții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului cu condiții favorabile.

Prăvălie nouă!

PINTEA și KLEIN

MAGAZIN DE GHETE, PĂLĂRII ȘI MODĂ PENTRU DOMNI s'a deschis în

ARAD, strada Deák Ferencz n-rul 4. Vis-à-vis de Librăria „Diecezană”.

(Pi 340—52)

MANDAT.

Aceluia care cu prilejul cumpărării nou-tăților de toamnă și iarnă prezintă acest coupon, i-se va acorda 5% rabat din prețurile noastre solide fixate.

Dantele, cordele, catifele, decoruri pentru haine, mă-tăsuri, ciorapi, mănuși și orice accesorii de croitorie

se capătă la

CI 132—108

Filiala din Arad a magazinului de dantele din Budapesta Bulev. Andrassy nr. 20

— palatul Fischer Eliz —

Nu e reclamă — ci realitate,

căci fiecare lucrează în interesul propriu,
dacă orice trebuințe, și anume:

haine pentru femei, băr-
bați, băeți, fetițe, și pen-
tru copii, talii, jupoane,
halaturi și costume pen-
tru dame le cumpără dela

Magazinul Grünberger

Asortiment și pre-
turi fără concurență!

Cel mai bogat maga-
zin de mărfuri de lână.

SIBIU—NAGYSZEBEN strada Cisnădiei Palatul comandan-
tului de corp.
Filială în TIMIȘOARA (Temesvár) str. Princi-
pală (Fő-utca) vis-à-vis de farmacia IAHNER.
Gu 389—20

Deschiderea de prăvălie pentru mode de dame.

Am onoare a aduce la cunoștința P. T. publicului
din Lugoj și jur, că mi-am deschis zilele trecute un:

Magazin pentru mode de dame

manufactură și mărunțișuri pentru croitori

LUGOJ în casa Schieszler, colțul str. Bonnaz și Szende.

În urma bogatelor experiențe și cunoștințe câști-
gate în această branșă în magazinele cele mai distinse
din nenumăratele centre mari, precum și în urma le-
găturilor mele cu firmele și fabricile mari, sunt în plă-
cuta poziție, să satisfac cele mai rafinate gusturi.

În nădejdea că P. T. public îmi va acorda tot
sprijinul

semnez cu stimă:

George Ștefani.

[Se 364—30]

Jălătoria din Alpi 1912

FIAT

primește ca unica
mașină austriacă

Pretul TEAM

UZINELE FIAT A. G. Viena, I., Kärtner-
ring 15. Filiala ungurească: BUDAPESTA,
V, Szabadság-tér 18.

E 295—5

H 381

Una spune
celeilalte !!

că totuși

mașinile de cusut

„P F A F F”

sunt cele mai bune, atât pentru scopuri industriale
cât și pentru economia casei, foarte potrivite la cusut
broderii, albituri și cârpit ciorapi, unica mașină
pe lume cu mers ușor, singurul reprezentant mecanicul

HAMMER VILMOS

magazin de biciclete mașini de cusut și gramofone.
ARAD, Piața Libertății 7. (Telefon Nr. 96)

Mare epozit în plăci românești pentru gra-
mofon. Lucrătoare specială pentru reparaturi.

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon nr. 188.

Post sparcassa ung. 29,348.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în
Sibiu — Nagyszében.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

PARTENIU COSMA, DIR. EXECUTIV AL „ALBINEI” și PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijloacește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbății de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cel interesat să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” DIRECȚIUNEA: SIBIU—NAGYSZEBEN (CASA „ALBINA”)
KÉS, CSANÁD, BIHOR, TIMIȘ, TORONTÁL, CARAȘ-SEVERIN **Arad str. Lázár Vilmos nr. 2.** Telefon nr. 850.
(Ba 240—156)

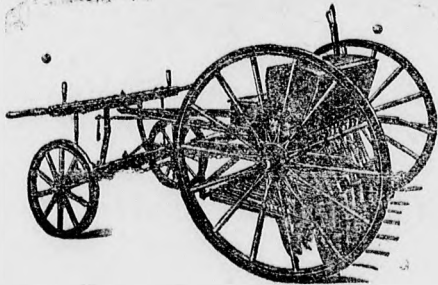
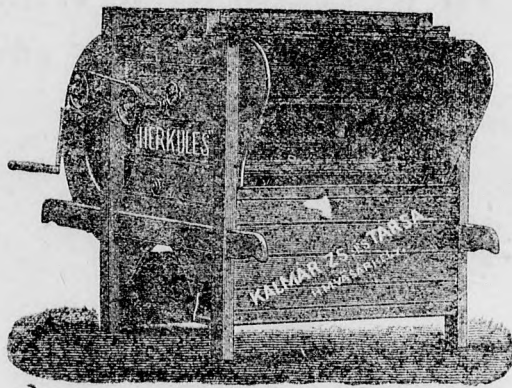
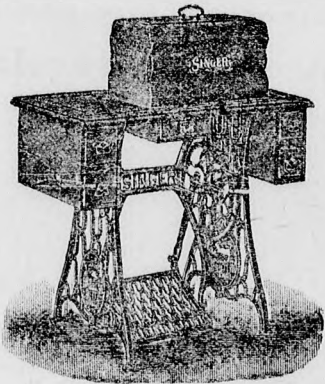
MAXIM L VULCU

FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI

ARAD, Strada Fábrián László n-rul 5—6. Telefon nr. 603.

Atrag atențiunea on. public asupra marelui meu magazin de totfelul de mașini agricole cum sunt: mașini de sămănat, treerată, pluguri grape, preșuri, și mori de struguri, mașini de cusut.

Mai departe reconstruez tot felul de Locomobile să umble singure.

„VICTORIA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOCIETATE PE ACȚII.

FONDATA IN ANUL 1887.

Centrala: Arad, Calea Arhiducelui Iosif, Nr. 1—2, casele proprii (vis-à-vis de primărie.)

Filiale: în Chișineu (Kisjenő) Șiria (Világos), și Boroșineu (Borosjenő).

Capital societar 2,500.000— Cór.
Fond de rezervă 2,000.000— Cór.
Depuneri spre fructificare 15,000.000— Cor.
Circulațiunea anuală 400,000.000— Cor.

Pentru sumele depuse fără termen de abdicere și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar pentru depunerile elocare pe timp mai îndelungat de trei luni de zile, după mărimea sumei depuse: plătește deponenților 4½% și 5% interese fără de nici o detragere.

Primește depuneri spre fructificare despre cari eliberează libele.

Acordează împrumuturi ipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

Escontează cambii și acordează credite cambiale cu acoperire ipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat din al seu

Vânzări ocazionale!

Prețuri foarte ieftine!

Magazin de dantele Arad, str. Asztalos Sándor 4.

Nu dați ascultare reclamelor răsunătoare, fiindcă este în interesul d-voastre să cumpărați mărfuri bune și ieftine.

Se vor pune în vânzare următoarele mărfuri ieftine:

Dantele dela 2 fil.
Țesături de dantele dela 50 fil.
Gulere de dantele în orice fason.
Decoruri pentru haine, în orice execuție.
Cordele late, în orice culoare, 1 m. 60 fil.
Ciorapi de mătăasă, mouslin în orice culoare, cor. 1-10.
Ciorapi ordinari pentru femei 3 păr. cor. 1—
Ciorapi flour calit. I. 3 păr. cor. 2-40.
Ciorapi cu vârgi pt. bărbați 3 păr. cor. 1-20
Ciorapi pentru băieți, în orice mărime dela 30 fil.
Ciorapi de mătăasă pentru femei 4 cor.
Mănuși de ață 40 fil.
Mănuși lungi de mătăasă 3 cor.
Mănuși de piele glacé lungi cor. 3-60 fil.

Năfrâmi de buzunar de batist pentru femei 20 fil.
Tricouri de vară pentru copii 50 fil.
Batist pentru scutirea corsetului 60 fil.
Jupoane de lister și clot cu crețele duble 3 coroane.
Jupoane de mătăasă taft în orice culoare c. 7.
Talii de mătăasă 6 cor.
Talii de batist cor. 2-40 fil.
Halaturi de delin, execuție frumoasă 6—6-50 coroane.
Cămeși pentru femei din șifon „R”. 1-60 cor.
Pantaloni pentru femei din șifon „R” 1-80 „
Cămeși de zefir pentru turiști, execuție elegantă 2-60 cor.
Cămeși de zefir fără gulere 2-80 cor.

Cămeși albe din șifon „R” pentru bărbați 1-98 cor.
Cămeși de noapte din șifon R. 2-60 cor.
Pantaloni albi, croi francez, Köpper I, 2-80 cor.
Gulere pentru bărbați, calit. I. 30 și 12 fil.
Manșete pentru bărbați „ ” 40 fil.
Bretele în orice culoare 70 fil.
Cravate de mătăasă p. bărbați 30 fil.
Ploiere pentru bărbați și dame 2-80 cor.
Albitur: fine pentru femei, acoperitoare de dantele pentru porturi, stori, draperii, covoare, linoleu.
Mătăsuri tatft și messalin, dantele și țesături de dantele, asortiment foarte bogat. Madeire brodate, corsete Reform etc. etc.

Rugăm să vă convingeți fără obligamentul de a cumpăra.

Prețuri ieftine!

Telefon: 932.

[Ge 304]

Cu stimă: Magazinul de dantele (Csipkeáruház).

Atențiune! Mare asortiment de Madeira.

Mare asortiment de dantele și țesături de dantele.

Doi candidați de avocați

află aplicare momentană în cancelaria avocațială a lui

Dr. Gheorghe Drimba,
Cohalm (Kóhalom).
(Di 469-2)

Un băiat

din casă bună care a absolvat cel puțin 1-2 clase gimnasiale, reale sau civile să primește imediat cu învățacel în prăvălia cu marfă de modă și manufactură a lui

Iulius Popovici,
comerciant, Hátzeg.
(Po 460-3)

Caut

un candidat de avocat

Dr. Gheorghe Gârda,
advocat, Făget.
Ge 442-5

Manuale folosite și noi

pentru toate institutele de învățământ precum și hârtie și revizite de scris se capătă cu prețuri ieftine la librăria **Pichler Sándor,** Arad, Piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 1.
(Pi 307-100)

Un candidat de avocat

cu praxă află aplicare momentană în cancelaria subscrișului
Dr. Iustin Petruțin, adv.
Chișineu (Kisjenő).
(Pe 337)

Prăvălie de instrumente muzicale de vânzare.

Tot aci, din cauza desfacerii prăvăliei, se vând totfelul de instrumente muzicale, violini pentru începători, harmonice, goarne și instrumente de suflat, cu prețuri foarte scăzute.
Vasváry K. I.
Va 330-8 Arad, str. Asztalos nr. 5.

Schimbare de hotel.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public. precum și cunoscuților prietenilor, că am cumpărat

Hotelul Savoy și restaurantul

din Budapesta, VIII. bulev. Iózsef nr. 16

Săli speciale pentru bancheturi și nunți. Seara concertează orchestra lui Kurina Simi. Roagă binevoitorul sprijin.

Szabó Tivadar, proprietar.

Directorul hotelului „Stefania”, și a cafenelei „Quarnero”, din Abbazia și proprietarul cafenelei „Simplon”.
(E 383-10)

P. T.

Viticultori și proprietari!

Grăbiți a procura altoi din cele mai alese soiuri de vin alb, roșu și negru; struguri desert, de masă, urcătoare pentru locuință și ville. Exquisite de rară specialitate — dela pepinăria cea mai vestită din Ungaria și străinătate: **IOSIF MOLNÁR** în Értarcsa, p. u. loco (com. Bihar) Ungaria. Catalogul cel mai nou la dorință se trimite gratis și francat. Altoii, Delaware, vițale, portaltoii cu și fără rădăcini toate productul nostru. **Iosif Molnár** mare proprietar și pepinerist în ÉRTARCSA, p. u. loco (com. Bihar) Ungaria.
(Bo 417-10)

Află aplicare

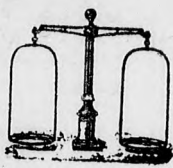
momentană doi scriitori cu praxă bună și cari posed perfect limba română și maghiară în cancelaria avocatului **Dr. Matyas Lázár,** Sibiu strada Cisnădiei, nr. 28. (Ma 453-5)

Aviz.

Am onoare a aduce la cunoștința on. dame din Arad și provincie, că mi-au sosit noutățile de pălării de toamnă și iarnă, pe care le vând cu prețuri foarte ieftine. Magazin permanent de pălării de doliu. Execut totfelul de transformări de pălării, în timp scurt, cu prețuri foarte ieftine.

Roagă binevoitorul sprijin:

Antmann M.
Arad, str. Zrinyi.
(A 398-10)

În lucrătoria electrotehnică și mecanică și institutul concesionat de autorități de instalări electrice.

ALFRED POLATSCHIK

Budapest V. str. Nagymező utca 64.

Se lucră: tot felul de instrumente chimice-fizice, monometre și executarea crevetelor. Cântare de precizie pentru farmaciași, drogerii și aurari. Instalări de lumină și soner (clopoțele) electrice, telefon de casă pe pe lângă prețurile cele mai ieftine.

(Po 78-30)

GHEORGHE SZÖCS

:: CROITOR CIVIL ȘI MILITAR ::

BRAȘOV,

Șosea Mihael nr. 10.
(proprie).

So 94-40
Deposit de cele mai nouă stoffe indigene și din străinătate —
Serviciu prompt: Prețuri solide!

Mme B. GOLDSTEIN

Brașov, str. Kloster 33.

„Prima fabrică de corsete din Brașov”

Execută și expediază orice artelii în bransa aceasta. —

Rog să cereți prețurent —
— Ilustrat. —

Go [262-50]

SIGISMUND LAUTER

mănușer și bandagist.

VARȘET — Versecz Promenada Andrassy (Edificiul „Casei de păstrare“.)

Oferă bandage proprii recomandate de cei mai buni medici, **corsete, bandage pentru pânțele, irigatoare, suspensorii, vată** (bum-bae), **legătoare**, apoi cele mai excelente prezervative pentru femei și bărbați, mănuși și parfumuri, cu prețurile cele mai convenabile.

Serviciu prompt!

(La 373-10)

(E 382-12)

SANATORUL JÁNOS

: obstetrică :
și gynecologie

o o o

Profesor: **Dr. BÄCKER JOZSEF.** — Medic-șef: **Dr. TOTH GEDEON.**

BUDAPEST, Városmajor-utca.

WEISZ**RÓZA**

salon de pălării pentru dame,
Arad, str. Deák Ferenc 2.

Am onoare a aduce la cunoștința on. dame, că m'am rein-tors din călătoria mea făcută la Viena, de unde mi-am asortat salonul cu cele mai noi

modeluri de pălării pentru dame, — velour și plisă.

Pălării de doliu și transformări se execută în 24 ore.
(Ve 408-10)

Inștiințare.

Aduc la cunoștința on. public, că am deschis în Arad, piața Boeskaï nr. 3 (lângă școala izraelită)

o spălătorie cu aburi specială, cu putere electrică, pentru curățirea gulerelor. Comandele din provincie se execută prompt. Dela spălătorii mai mici și dela colectori primese gulere spre curățire modernă, cu prețuri ieftine.

Local colectiv: str. Carolina nr. 4 (vis-à-vis de lăptărie).

Rog binevoitorul sprijin al on. public.

Cu stimă:
Ti 328-5) vâd. Triebel Mihályné.

MICA PUBLICITATE

Se plătește de cuvânt 5 (cinci) fileri. Titluri sau cuvinte mai groase 6 fil.

ANUNȚ.

O prăvălie de ferărie și coloniale, la loc de frunte în piața orașului Szászsebes din cauză de morboasă și a să preda în condițiuni favorabile. Reflectanții să se adreseze subsemnatului institut. „AGRICOLA”, bancă populară societ. pe acții în Szászsebes. (A 461—3)

De vânzare

imediat, din cauza schimbării de locuință: o elegantă oglindă de Venetia, o lampă de Venetia, o garderobă, mașină de cusut și un pat pentru servitoare. Informații și cu plăcere: Rubinstein Mór, expeditor, unde se pot vedea și obiectele amintite.

Un tânăr universitar

anul III caută spre fidanțare o fată, care deja de acuma l-ar ajuta până absolvă. Discreție: onoarea. Oferte sub deviza „Tara Oitului”, Budapest, Filői út 87 I 12-a. (Ta 462—2)

CAUT CA ECONOAMĂ

o femeie onestă cultă și prezentabilă vărsată în afacerile casnice, menaj și cusut, ce se recere pe lângă creșterea unei fetițe de 14 ani. Etatea până la 45 ani, ofertele se vor adresa administrației sub deviza „Nello”. (Ba 379)

Doar n'ai mâncat ceapa ciorii?

să cumperi gramafon ori eufon în rate cu prețuri întregite, când eu dau gratis un eufon de concert fiecăruia care cumpără dela mine 15 plăci duble noi pentru 30 fl. Gramafon mare, pe lângă garanția 12 fl.

Mare asortiment de Pathefon și plăci.

Reich Aladár

mare magazin de instrumente muzicale
Budapesta, VIII., str. Népszínház nr. 27.

Cereți imediat catalog de prețuri.

(Re 103—30)

Dénes și Goldmann

prăvălie de modă pentru bărbați

Timișoara—Cetate (Temesvár—Belváros) strada Hunyadi.

Oferă excelentele și elegantele sale mărfuri de modă pentru bărbați. Albituri după măsură.

Prețuri fixe.

De 325 15

Telefon: 13—04

ATELIERUL DENTISTIC

ni-l-am mutat din Strada Forray pe piața SZABADSÁG-tér.

Garnituri de dinți fără pod,

pe cari cu abateri dela sistemul vechi nu le mai lucrăm din cauciuc, ci din cele mai nouă materii inventate, cari sunt fără nici un miros și gust, nu se tocesc și nu se frâng.

Lucrări în aur și platină executăm pe lângă prețurile cele mai moderate.

med. BERTALAN KURZER și
ERNŐ VIDOR de Márta.

(Ku 154—30)

A. 33—50

Numărul telefonului 23.

Ujj Janos,

stabiliment industrial de cement,
în Kisjenő-Erdőhegy și Nagyzerind.

(Aradmegye).

Execută țevi de beton, plăci de pavaj, plăci de marmură artificială, terrazzo și mozaic, colonne, scări, lavițe, cărămizi, țigle, inele de fântâni cu fer, plăci sub sobe, vălaie de ori-ce lungime, etc. etc.

Acest stabiliment lucrează și proiectează de cheltuieli și planuri pentru poduri de beton cu construcție de fer și pentru betonizarea trotoarelor.

KNUTH
BUDAPEST VII.

KÁROLY
GARAY-UTCZA 6—10

Apaducte

Încălzire centrală cu apă și aburi, ventilatoare, aranjamente pentru ferbătoare cu aburi și spălător cu aburi, pompe, closete

KNUTH KÁROLY Inginer și fabricant, licențiatul de curte al Al. Sale ces. și reg. arhiduc. Iosif.
BUDAPEST, VII. Garay-utca 6—10 sz.

(E 268—20)

JOAN TEJNOR

Timișoara-Fabric, Andrassy-u. 18.

Recomand numai fabricate de clasa

primă ca: cuțite de buzunar, briciuri de ras, foarfeci de oțel, instrumente chirurgice, tacâmuri, unelte de grădinar, bantage; legături la curarea morburilor se efectuează prin oameni experți

Ciorapi de gumi, specialist pentru mâini artistice, picioare și alte aparate ortopedice, preservative, ascuțiri, reparaturi, nichelări se efectuează garanție de oameni experți.

Te 65—30